

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 22:

Forespørgsel til finansministeren og indenrigsministeren:

»Hvad agter regeringen at foretage sig i anledning af, at udliciteringsarbejdet er gået i stå i den offentlige sektor?«

Af Kim Behnke (FP), Lars Løkke Rasmussen (V) og Pernille Sams (KF).

(Forespørgslen anmeldt 21/11 95. Fremme af forespørgslen vedtaget 28/11 95).

Begrundelse

Kim Behnke (FP):

I august 1995 fik Folketinget en rapport udarbejdet af Finansministeriet og Indenrigsministeriet. Rapporten hed i al sin enkelhed »Erfaringer med udbud og udliciteringer«. I den rapport var der mangt og meget godt at læse om de erfaringer, der var, men der var også to kedelige kendsgerninger. Den første kendsgerning er, at i kommunerne er det kun 9 pct. af de mulige opgaver, der er blevet udliciteret; i staten er det kun 17 pct. Kunne det nu være rigtigt? Stod det virkelig så sløjt til, særlig rundt omkring i kommunerne?

Til belysning af det spørgsmål kan man i Danmarks Amtsråd, nr. 13 fra den 24. august 1995 læse, at når det drejer sig om simple opgaver som f.eks. kantinedrift, er det kun 5 pct., der er udliciteret, rengøring kun 15 pct. og f.eks. vaskeriopgaver kun 19 pct. På helt ukontroversielle områder er der altså i amtskommunerne kun en meget lav grad af udlicitering. Dagbladet Politiken kunne den 26. september 1995 oplyse sine læsere om, at i 1996 vil kun 59 af landets kommuner sende opgaver i udbud, mens 208 af landets kommuner på spørgsmål fra Politiken svarede direkte nej, de vil ikke sende opgaver i udbud i 1996.

Det kan altså konstateres, at i en lang række af landets kommuner og amtskommuner og i en vis udstrækning også i staten er graden af udlicitering særdeles lav. Og Politiken fortæller os den 22. juni 1995, at det offentlige i dag ikke har udliciteret mere rengøring end for 20 år siden. I midten af 1970'erne var andelen af statslig og kommunal rengøring, som blev udført af private, 20 pct. Nøjagtig det samme er tilfældet i dag.

Men er der overhovedet mulighed for at udlicitere flere opgaver? Dér har vi fra en, vil jeg tillade mig at sige, aldeles upolitisk kilde, nem-

lig Dansk Teknologisk Institut, fået en opgørelse, der daterer sig tilbage til efteråret 1993, hvor Teknologisk Institut godtgør, at der i den offentlige sektor er et potentiale på 80 mia. kr. at udlicitere.

Det, som Teknologisk Institut gør opmærksom på, er, at den manglende udlicitering betyder, at vi taber omkring 50.000 eksportarbejdspladser. Og hvordan hænger det sammen? Jo, det hænger selvfølgelig sådan sammen, at når de har et stort og godt hjemmemarked, så har de danske små og store virksomheder nemmere ved at tilkæmpe sig eksportmarkeder. Derfor er der god grund til at få sat gang i udliciteringsarbejdet, særlig når man ser på nogle af de erfaringer, der allerede er indhentet.

Amtsrådsforeningen har opgjort, at hvis man udliciterer samtlige amtslige rutebil- og buslinjer, kan man spare omkring 600 mio. kr. HT høster i øjeblikket 350 mio. kr. årligt, og senest har Vejle Amts Trafikselskab opnået en årlig besparelse på omkring 40 mio. kr. ved at udlicitere busdriften.

Derfor er det spørgsmål, vi stiller i dag: Hvorfor sker der ikke udliciteringer i større grad, end tilfældet er? For med finansministerens ganske fornuftige ord, som han gav udtryk for i bladet Statsindkøb nr. 3 1994:

»Udbud og udlicitering behøver ikke at være kontroversielle spørgsmål. I virkeligheden handler det blot om fornuftige, ubureaukratiske, omkostningsbevidste løsninger af institutionernes arbejdsopgaver.«

Vi glæder os til i dag at få regeringens besvarelse af forespørgslen og høre svaret på det store, men væsentlige spørgsmål: Hvorfor udliciteres der ikke mere, end tilfældet er?

Besvarelse

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Man kunne måske starte med at påpege, at forespørgslen er formuleret forkert i forhold til virkeligheden. Udliciteringsarbejdet er ikke gået i stå i den offentlige sektor.

Ministeriernes samlede anlægsudgifter udgjorde i 1994 5 mia. kr., og den andel heraf, der udføres af private, har for længst fundet et naturligt leje på omkring 75 pct.

Driftsområdet i ministeriernes samlede udgifter udgjorde samme år 80 mia. kr., hvoraf 17 pct. blev udført af eksterne leverandører.

Udviklingen i 1990'erne har år for år vist en moderat vækst. Det gælder både i absolutte tal og i forhold til de samlede statslige driftsudgifter. Ser vi på antallet af opgaver, der blev udliciteret, så udgjorde de i 1994 ca. 2.000. Det var også en stigning i forhold til de foregående år.

Jeg tror, det er vigtigt at holde fast i, hvad der er formålet med udbud og udlicitering, i hvert fald sådan som regeringen opfatter det, og sådan som jeg tror at et flertal i befolkningen opfatter det. Det er ikke et mål i sig selv, men et middel til at sikre en fornuftig anvendelse af ressourcerne forskellige steder i den offentlige sektor.

Men fornuftig ressourceudnyttelse i staten er nok så meget et spørgsmål om, at ministerierne og de statslige institutioner selv tilpasser opgaveløsningerne til nye og ændrede vilkår gennem deres personaleudvikling, gennem organisationsændringer, gennem indførelse af ny teknologi osv.

Ideen med et udbud er at afprøve, om produktion af tjenesteydelser inden for statslig virksomhed foregår lige så effektivt som tilsvarende i private virksomheder. Men i den afprøvning indgår der efter regeringens opfattelse også andre kriterier end den rene pris.

Jeg mener også, at udbudsinstrumentet har den nyttige virkning, at en udbudsrunde nødvendiggør stillingtagen til, hvad det er for et ydelses- og kvalitetsniveau, man faktisk vil have. Når det er fastlagt, så kan man undersøge, hvor man ud fra en helhedsbetragtning får det leveret mest fordelagtigt.

Bemærk, at det skal være mest fordelagtigt! Det betyder, at det ikke nødvendigvis er den billigste løsning, der vælges. Det fremgår da også af det statslige udliciteringscirkulære, at den statslige udbyder skal angive i udbudsmaterialet, om man alene vil gå efter den laveste pris, eller om man vil indgå kontrakt med den tilbudsgiver, hvis tilbud ud fra en samlet betragtning er mest fordelagtigt.

Det betyder, at institutionen kan lægge vægt på andre kriterier end prisen. Forudsætningen er bare, at disse kriterier er angivet i materialet, så tilbudsgiverne kan forholde sig til dem.

Det ligger implicit i oppositionens formulering af forespørgslen, at regeringen burde foretage sig noget mere for at få udlicitering op i omdrejninger. Det er klart, at selv om der faktisk ikke er tale om, at man er gået i stå på dette område, vurderer vi løbende, om det regelsæt, der styrer de offentlige aktiviteter, er godt nok.

Statens udliciteringer reguleres primært af to sæt regler, dels via EU-direktiver, dels via det statslige cirkulære. EU's tjenesteydelsesdirektiv indeholder ingen forpligtelse til at lade en offentligt udført driftsopgave blive udbudt, men hvis offentlige myndigheder beslutter sig for, at aktiviteten skal overgå til privat virksomhed – eller kan gøre det – så kan det kun lade sig gøre efter EU-udbud, hvis størrelsen af udgifterne ligger over de tærskelværdier, direktivet angiver.

Det statslige cirkulære indeholder derimod en pligt, idet det som en almindelig regel for disponering over statslige bevillinger gælder, at opgaver, som vil kunne udføres af eksterne leverandører, med passende mellemrum skal underkastes en udbudsrunde.

I Danmark har vi således et regelsæt på det statslige område, der går længere end EU's. Der findes af gode grunde ikke en tilsvarende forpligtelse for kommuner og amter, fordi det ikke ville harmonere med det kommunale selvstyre. Derfor har regeringen ingen planer om at ændre retsgrundlaget for udbud og udlicitering.

Som sagt er den almindelige bevillingsregel forpligtende for statslige bevillingsindehavere, således at de enkelte beslutninger om udbud og udlicitering er et ledelsesansvar på institutionsniveau. Jeg har fuld tillid til, at lederne i staten følger cirkulærets regler og intentioner og løfter opgaven. Det er så at sige dem, der har fingeren på pulsen.

Lad os så se på, hvilke erfaringer vi kan udlede af det, der er gennemført på det statslige område. Min opfattelse er, at graden af succes i den enkelte udlicitering er afhængig af en række faktorer. Hvilke mål har man sat sig? Har det været et formål i sig selv at udlicitere, båret af ideologiske holdninger? Har udbyderne husket at varetage brugerinteresser og fastholde kvalitetskrav? Har man også taget sig den fornødne tid til at tilrettelægge udbudsproceduren?

Det er indlysende, at forandringshastigheden i forhold til personalet kan være en vigtig faktor. Der skal være tid til at gennemføre en velordnet proces, så de ansatte forstår og helst helt og fuldt accepterer grundlaget for beslutningen. Det er vigtigt, at det personale, der kan blive berørt, på et tidligt tidspunkt orienteres om ledelsens planer, og at de inddrages i processen. Noget tyder på, at netop den indgangsvinkel i for ringe omfang har været inddraget i de mere kendte udliciteringssager.

I de fleste tilfælde kan vi derimod heldigvis konstatere, at der ikke har været problemer i forbindelse med udlicitering på statens område.

Regeringen mener derfor ikke, der er behov for at ændre cirkulærets regler. I efteråret 1994 besøgte Udliciteringsrådet en række udvalgte ministerier og statsinstitutioner for at høre om deres erfaringer, og rådet konkluderede i sin undersøgelse følgende:

- 1) at cirkulæret efterhånden er kendt og indarbejdet i ministeriernes rutiner, og at der ikke vurderes at være behov for yderligere regelændringer,
- 2) at ministerierne efterhånden råder over stor ekspertise i forhold til EU's direktiver. EU-tilbud giver dog ikke altid flere tilbud, end hvis opgaven alene havde været underkastet en national udbudsrunder. Samtidig er EU-reglerne meget detaljerede, hvad der især belaster mindre opgaveudbud med administrative omkostninger.
- 3) Virksomhedsoverdragelsesloven volder fortsat problemer. Den finder anvendelse i så godt som alle sager, hvilket der bør gøres mere opmærksom på i materialerne i udbudet.
- 4) Det er primært hjælpefunktioner, der udbydes. Det vurderes, at ministerierne kan drage fordel af at anvende kvalificeret konsulentbistand i endnu højere grad.
- 7) Kvaliteten i de udliciterede rengøringsopgaver svinger som følge af uklare kravspecifikationer og reelle måleproblemer. Det vurderes, at udvikling af systemer til kvalitets sikring og tilpasning af kontrakt- og udbudsmateriale skal til for at afhjælpe disse problemer.

Det sidste punkt, man fremhæver, er, at såvel ministerierne som Udliciteringsrådet modtager meget få klager over forløbet af udbudsforretninger.

Sidste år udarbejdede Indenrigsministeriet og Finansministeriet en rapport om erfaringer med udbud og udlicitering. I rapporten er det foreslået, at der på baggrund af de indvundne erfaringer foretages en revidering af Finansministeriets vejledning fra 1992, idet det netop fremgår af erfaringsrapporten, at der frem for nyere og ændrede regler snarere er behov for en forbedret vejledning. Udarbejdelsen af en ny vejledning vil være afsluttet i løbet af dette år.

Jeg kan oplyse, at det i Finansministeriet er etableret praksis at fremsende årlige redegørelser til Finansudvalget. Den årlige redegørelse

blev for 1994 erstattet af rapporten om erfaringer, og de fremtidige redegørelser vil som noget nyt omfatte en række oplysninger om løn- og arbejdsvilkår for de medarbejdere, der er blevet berørt, når statslige opgaver er udbudt.

På Erhvervsministeriets område er der afsat en bevilling til et kvalitetsinstitut, der skal starte sin virksomhed i år. Det skal medvirke til at udvikle redskaber, der kan indgå i kommuners, amters og statsinstitutioners beskrivelse af krav til eventuelle fremmede leverandørers eller deres egen varetagelse af en opgave. Det tror jeg kan medvirke til at fjerne nogle offentlige institutioners bekymring for et automatisk kvalitetsfald i forbindelse med eventuelle udliciteringer.

Derudover arbejder Udliciteringsrådet med forskellige initiativer.

Professor Erik Werlauff har på rådets anmodning udarbejdet et resposum om lønmodtagerens retsstilling ved udlicitering af offentlige opgaver. Virksomhedsoverdragelsesloven er jo baseret på et EU-direktiv, og den gælder bl.a. ved udlicitering af offentlige opgaver. En række kendelser ved danske retsinstanser og EF-Domstolen viser, at der ikke hos alle er et fuldt tilstrækkeligt kendskab til loven og direktivet, og retstilstanden på området har derfor været uklar.

I forlængelse af dette resposum er der udarbejdet en pjece, som bl.a. giver praktiske anvisninger på, hvordan offentlige arbejdsgivere sikrer sig, at medarbejdernes rettigheder bliver respekteret i den enkelte udliciteringssag. Det er det konstaterede mangelfulde kendskab til virksomhedsoverdragelsesloven, man således søger at imødegå.

Ifølge udliciteringscirkulæret er det også Udliciteringsrådets opgave at rådgive og vejlede om udbud af offentlige opgaver. I den forbindelse har rådet modtaget flere henvendelser fra offentlige myndigheder vedrørende afgrænsning af begrebet myndighedsudøvelse, som jo er undtaget fra den generelle pligt til udbud. Rådet har derfor også bedt professor Bent Christensen om at udarbejde en forvaltningsfaglig redegørelse om præcis det her problem.

Lad mig afslutningsvis konkludere, hvordan situationen er:

- 1) Der udliciteres støt og roligt statslige opgaver, hvor det er hensigtsmæssigt.
- 2) Udbud og udlicitering kan inden for de gældende regelsæt tilrettelægges således at man respekterer løn- og arbejdsvilkår for personalet – og sådan bør det efter min mening være.

- 3) Der er en stigende opmærksomhed om betydningen af, at der ikke sker et uønsket kvalitetsfald, når man udliciterer, hvorfor kvalitetskravene skal præciseres i udbudsmateriale og kontrakt.
 - 4) Regeringen følger udviklingen og udarbejder årlige redegørelser til Finansudvalget.
 - 5) Finansministeriet vil i løbet af i år udarbejde den bebudede reviderede vejledning.
- Derfor mener regeringen ikke, at der på nuværende tidspunkt er behov for nye initiativer ud over de iværksatte på det statslige område.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Også når det gælder det kommunale område, må jeg konstatere, at med den måde, forespørgslen er stillet på, er der tale om en misforståelse: Udliciteringsarbejdet er nemlig ikke gået i stå.

De oplysninger, som vi har fra den kommunale sektor, peger egentlig snarere på, at anvendelsen af udliciteringer nu efter en årrække har fundet det, jeg vil kalde et naturligt leje.

På anlægsområdet er det næsten alle opgaver, der i dag udføres af private. Det er vel egentlig også ganske naturligt, at kommuner og amtskommuner ikke selv giver sig af med at bygge skoler og børnehaver, og hvad der ellers er tale om.

Med hensyn til de såkaldte myndighedsopgaver er der omvendt ikke nogen udliciteringer. Men det er der jo en helt naturlig forklaring på, nemlig at lovgivningen ganske enkelt ikke tillader kommuner og amter at udlicitere myndighedsopgaver.

Det politiske ansvar for at træffe de nødvendige beslutninger om omfanget og fordelingen af offentlige goder og byrder kan nemlig kun ligge ét sted, og det er hos de folkevalgte i kommunalbestyrelserne og i amtsrådene, og dér er det allerede af formelle grunde sådan, at det ansvar ikke kan udliciteres.

Så når vi på den måde har fået indkredset, hvad det er, der overhovedet kan udliciteres, kan man sætte den overskrift på, at det er ved udførelsen af disse beslutninger, dvs. driften af den kommunale virksomhed, der kan være tale om at bygge på eksterne leverandører.

De undersøgelser, der foreligger på nuværende tidspunkt, viser, at der især udliciteres driftsopgaver inden for det tekniske område, dvs. veje, miljø, forsyningsvirksomhed osv., og inden for tværgående servicefunktioner som f.eks.

rengøring, kantinedrift og edb-systemers vedligeholdelse og bevogtning; men det er klart, at omfanget varierer temmelig meget fra kommune til kommune.

Det er der heller ikke noget særlig mærkeligt i. Vi har kommunalt selvstyre i Danmark, og det er en naturlig konsekvens af det kommunale selvstyre, at man også selv vælger, i hvor høj grad man ønsker enten at lade kommunens egne ansatte udføre opgaver, eller man vil have en ekstern leverandør til det.

Derfor kan man helt nøgternt konstatere, at det hænger sammen med, at det er kommunerne, der har ansvaret for, at opgaverne løses tilfredsstillende, og derfor skal de også beslutte, om de selv vil tage sig af dem eller skal bede andre om det.

Jeg vil godt sige om det kommunale selvstyre, at i regeringen synes vi, det er et udmærket princip, og det har vi ikke tænkt os at ændre. Det vil så også sige, at for mig bliver udlicitering aldrig et spørgsmål om, hvor meget der udliciteres, men i langt højere grad et spørgsmål om, hvad der udliciteres, og hvordan det gøres.

For ikke at gentage finansministerens indlæg, vil jeg godt knytte nogle andre bemærkninger til de initiativer, regeringen har taget på det, jeg vil kalde randområderne i forbindelse med udliciteringsdiskussionen. For det første vil jeg godt fremhæve den nye lov om kommuners og amtskommuners adgang til at udføre opgaver for andre offentlige myndigheder, som under nogen opmærksomhed blev vedtaget i Folketinget sidste sommer. Denne lov giver mulighed for, at offentlige myndigheder ved løsningen af deres opgaver kan få glæde af den ekspertise, der ligger i kommunerne, og den vil medvirke til at skærpe de offentlige myndigheders opmærksomhed over for muligheden for at få flere opgaver udført eksternt.

Derfor er det faktisk regeringens opfattelse, at loven vil betyde, at offentlige myndigheder vil udbyde flere opgaver, nemlig i det omfang en ekstern leverandør – det være sig privat eller offentlig – i hvert enkelt tilfælde vurderes til at være bedst til at løse opgaven. På den måde vil loven bidrage til en mere effektiv udnyttelse af den offentlige sektors ressourcer, og samtidig vil konkurrencen mellem kommunerne indbyrdes og mellem kommunerne og private virksomheder om løsningen af opgaver i det offentlige blive styrket. Selv om vi har brugt megen tid på at diskutere det i Folketinget, vil jeg derfor i den forbindelse pege på, at loven indeholder nogle

klare spilleregler, der sikrer, at aftaler indgås i åben konkurrence, og forhindrer, at der sker konkurrenceforvridning.

Et andet meget vigtigt element i forbindelse med udlicitering er åbenhed. Åbenhed og viden om erfaringerne i forbindelse med udliciteringer er afgørende for, at vi kan få en sober og saglig debat om anvendelsen af udlicitering og undgå gentagelser af de fejl, der er blevet gjort i forbindelse med nogle udliciteringer. Nogle af dem er jo voldsomt gennemdiskuteret i den offentlige debat allerede, og derfor har regeringen taget en række initiativer til at fremme åbenhed og viden om udliciteringer.

Et af disse initiativer var ændringen af de kommunale styrelseslove i sidste samling. Vi indsatte en bestemmelse om, at kommunalbestyrelser og amtsråd mindst hvert andet år skal redegøre over for borgerne i kommunen eller amtet for de driftsopgaver, der efter udbud udføres af andre end kommunen selv. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om, hvornår opgaverne har været udbudt, hvorvidt opgaverne udføres af andre kommuner, andre offentlige myndigheder eller private, samt hvorvidt kommunen selv har budt på opgaveudførelsen, og endelig skal redegørelsen indeholde en vurdering af selve udførelsen af opgaverne. Med en sådan information fra kommunalbestyrelser og amtsråd vil der blive tilvejebragt et kvalificeret grundlag for den lokale debat om anvendelsen af udlicitering. Borgerne vil have et langt bedre redskab til at vurdere, om der udliciteres for meget eller for lidt i kommunen, og om kvaliteten af opgaveløsningen påvirkes af, om det er kommunen selv eller en ekstern leverandør, der er blevet overladt opgaven.

Jeg vil i den forbindelse godt sige, at derudover mener vi også, at der på tværs af kommunegrænserne er brug for udveksling af erfaringer og viden. Det var på den baggrund, Finansministeriet og Indenrigsministeriet i august 1995 udsendte den statusrapport med erfaringer om udlicitering, som finansministeren nævnte for et øjeblik siden. Jeg har yderligere taget initiativ til, at der bliver fulgt op på statusrapporten på disse områder, og det vil ske i form af en undersøgelse, som skal foretages af en ekstern undersøger.

Indenrigsministeriet er i øjeblikket i færd med at gennemføre en udbudsprocedure, så der er endnu ikke sat navn på, hvem der kommer til at stå for undersøgelsen, men det er umiddelbart

forestående. Derimod ligger det helt fast, at formålet med undersøgelsen for det første er at få en nærmere belysning af, hvilke resultater udliciteringer medfører for kommunerne økonomisk og administrativt – herunder også antallet af arbejdspladser på de udliciterede områder – og for det andet, hvilke konsekvenser udliciteringerne har for de ansattes løn- og arbejdsvilkår i bred forstand.

Vi vil vel næppe kunne føre en debat som den i dag uden at komme ind på buskonflikten i Esbjerg. Den står uden tvivl for mange som et af de tydeligste eksempler på, at udliciteringer kan have negative konsekvenser i form af forringelse af den offentlige service, og dertil kommer, at konflikten for mange har været en belastning både personligt og økonomisk, naturligvis ikke mindst for de berørte medarbejdere. Det er væsentligt for regeringen, at erfaringerne fra konflikten udnyttes konstruktivt, så vi kan undgå lignende konflikter ved fremtidige udliciteringer i den kommunale sektor. Man kan sige, at så har vi da i det mindste fået det ud af det, at vi er blevet klogere på, hvordan det ikke skal gøres.

Udlicitering er efter regeringens opfattelse kun et egnet middel til løsning af den offentlige sektors opgaver, hvis der tages højde for den slags negative konsekvenser, og det er også baggrunden for, at jeg for et par uger siden sendte nogle anbefalinger til de kommunale råd om personalemæssige forhold ved kommunale udbud og udliciteringer med henblik på at undgå den slags konflikter i fremtiden. Udbud og udlicitering stiller store krav til den enkelte kommune og amtskommunes tilrettelæggelse af processen, og det stiller også krav til den efterfølgende kontrol med, at den eksterne leverandør opfylder kontrakten. Her kan man sige, at i Esbjerg var det forholdsvis let at kontrollere, eftersom varen ikke blev leveret, fordi busserne ikke kørte.

Jeg vil godt understrege, at det er nu engang de kommunale råd, der fastlægger serviceniveauet, også for de udliciterede opgaver. Kommunalbestyrelserne og amtsrådene må derfor ved indgåelsen af kontrakten med entreprenøren sikre sig, at den udliciterede opgave bliver varetaget på en sådan måde, at den lever op til de servicemål, som er besluttet rent politisk og altid vil være et politisk ansvar.

I den forbindelse er det væsentligt, at kommunalbestyrelse og amtsråd sikrer sig, at entreprenørens personalepolitik, dvs. medarbejder-

nes løn- og ansættelsesvilkår i bred forstand, også inddrages. Det er regeringens opfattelse, at en god personalepolitik bl.a. indebærer, at ordregiveren ved tilrettelæggelsen af udbudsforretningen er opmærksom på, at der er behov for overgangsordninger, hvis der er tale om forskellige lønniveauer. Det er vigtigt, at medarbejderne ikke pålægges en særlig økonomisk byrde ved overgangen til en ny arbejdsgiver, men at denne byrde i stedet gøres til en del af prisen i kontrakten.

For at vende tilbage til udgangspunktet vil jeg godt slutte med at konstatere, at der er kommunalt selvstyre i Danmark, og at regeringen ingen ønsker har om at blande sig i, hvor mange eller hvor få opgaver kommunerne finder egnede til udlicitering. Det er og bliver en lokal beslutning.

Forhandling

Pernille Sams (KF):

Jeg vil starte med at sige tak for de to ministres besvarelse af forespørgslen.

Essensen af besvarelsen var nærmest et budskab om, at udliciteringsindsatsen ikke er gået i stå, og et fuldstændig overproportionaliseret forsvar for de mikroskopiske tiltag, man kan fremvise – ord er og bliver jo taknemlige. Men man bør vel glæde sig over, at regeringen trods alt havde valgt den strategi at forsvare de mikroskopiske forøgelse, som er kommet, til trods for at regeringen absolut ikke har tilskyn-det dertil og er aldeles uambitiøs i denne sag. Indenrigsministerens bemærkninger om, at de 9 pct. er et naturligt leje, siger jo med al ønskelig tydelighed, at det er tilfældet. Men forsvaret var dog glædeligt set i forhold til alternativet, nemlig at ministrene havde valgt at argumentere direkte imod udlicitering, som mange inden for regeringspartierne desværre har for vane.

Jeg kan godt forstå, at regeringen valgte denne indfaldsvinkel, for der findes ikke ét eneste sagligt argument imod udlicitering, når denne bruges med fornuft. Ikke desto mindre får ideologiske fordomme lov til at blokere i dag, og uprofessionel tackling af konkrete sager som Ri-Bus- og skraldemandskonflikten har givet en helt forkert opfattelse af, hvilke muligheder der ligger i udlicitering.

Finansministeren mente ikke, at udliciteringsarbejdet er gået i stå i statens regi. I 1994 blev 16-17 pct. af driften udliciteret, og det fik ministeren sagt på en sådan måde, at man blev bragt

til at tro, at det var et vældig flot og stort tal, som regeringen har sørget for at forøge. Men går man imidlertid lidt bag om tallet, er der reelt tale om, at væksten skete fra 1989 til 1992, altså i den borgerlige regerings tid, og siden er væksten i brugen af eksterne tjenesteydelser fladet ud. Der er godt nok tale om en mindre stigning fra 1993 til 1994, men det skyldes næsten udelukkende øgede udgifter i Indenrigsministeriet til Røde Kors. Samtidig er det jo en kendt sag, at finansministeren har ændret udliciteringscirkulæret, så pligten nu er blevet mindre åbenbar, hvis det skal siges pænt.

Sidste år gennemførte regeringen ydermere den skelsættende lovgivning om, at amter og kommuner nu må drive erhvervsvirksomhed for skatteydernes penge – altså en mulighed for omvendt udlicitering, egentlig indlicitering, hvor kommunerne nu kan overtage opgaver, som tidligere er blevet udført af private. Denne modsatrettede trafik er desværre ikke at aflæse af finansministerens statistik over offentlig udlicitering. Indenrigsministeren omtalte loven i sit indlæg, og det var som sædvanlig rosenrødt og med skyklapper over for de problematiske og negative sider af forslaget konsekvenser. Tiden vil vise, at det er en historisk fejltagelse at give det offentlige frie tøjler til at udkonkurrere vel-fungerende private virksomheder med egne og skatteydernes penge.

Det er desværre regeringens ideologiske ståsted, der har blokeret for almindelig sund fornuft. At det er tilfældet, blev i rigeligt mål bekræftet af Socialdemokratiets interne problemer med brugen af ordet udlicitering for nylig, og derfor var det egentlig glædeligt at opleve, at de to ministre ikke på ét eneste punkt kunne tage afstand fra udlicitering og endda forsøgte at prale af de nuværende 17 pct. i statsligt og 9 pct. i kommunalt regi, selv om tallene reelt er foruroligende små i forhold til vore rekordstore offentlige udgifter.

Potentialet er langt større. Det er faktisk overordentlig stort, for nogle beregninger, som Dansk Teknologisk Institut har foretaget, viser, at der kan udliciteres offentlige ydelser for mellem 60 mia. kr. og 80 mia. kr. om året. Besparelserne er gennemsnitlig på mellem 10 og 20 pct., hvilket svarer til bedre service og flere valgmuligheder for de danske borgere for et beløb på omkring 15 mia. kr. årlig eller – hvis man foretrækker det – giver mulighed for at sænke skatterne med 5-10 pct.

Det er historiske tilfældigheder, der har afgjort, om flere af vore menneskerelaterede ydelser ligger i privat eller offentligt regi. Hvorfor er det f.eks. i orden, at sygetransport ordnes i privat regi via Falck, mens mange synes, det ville være meget forkert, hvis madudbringning til pensionister skal ske via privat ansatte? Det kan kun være tradition, intet som helst andet. Der er ingen sund logik i disse skel, og hvorfor er det ikke personernes kvalifikationer og faglige og menneskelige egenskaber, der skal vurderes og være afgørende, frem for som tilfældet er nu, hvor det er afgørende, om de er ansat i en privat eller i en offentlig virksomhed?

Samtidig kan det konstateres, at de ansatte får det væsentligt bedre af at være ansat i en privat virksomhed. Sygefraværet falder f.eks. markant, og derfor er det heller ikke svært at forestille sig, at dette forhold i sig selv giver øgede menneskelige ressourcer og større overskud og beredvillighed, som mange af disse job jo kræver, men som er meget svært måleligt.

Vi ønsker at fokusere mere på de muligheder, udlicitering giver, fordi det faktisk rummer en mængde fordele og muligheder, såfremt det gøres professionelt. Ved udlicitering bevarer det offentlige retten til at bestemme niveauet for og omfanget af servicen og de forhold, man ønsker at lægge vægt på. Det offentlige bevarer også kontrollen med, om borgerne rent faktisk får det, de har krav på, men til gengæld fritages den offentlige sektor for det, den ikke kan, nemlig organisering af rational drift. Herved opnås der en langt større service og langt flere valgmuligheder for de samme penge eller på trods af store besparelser.

De internationale erfaringer taler deres tydelige sprog. Overalt vinder de private, når der kan laves sammenligninger. Vi behøver blot at gå til Sverige for at se, at f.eks. ældreservice kan udføres således, at der opnås langt større tilfredshed hos de ældre, kombineret med besparelser på op til 25-30 pct. Men selv om besparelserne måske ikke vil blive helt så høje herhjemme, er det da uacceptabelt, at mange nægter at udnytte de helt oplagte muligheder, der ligger lige for hånden, på grund af en forældet ideologisk barriere. Hvorfor skulle en offentligt ansat hjemmehjælper blive dårligere af at blive ansat i et privat firma? Tværtimod viser erfaringerne, at der bliver mange flere timer til rådighed for de ældre.

Kommunernes Landsforening lavede en undersøgelse i 1992, hvoraf det tydeligt fremgik,

at de barrierer, man så for udlicitering, hovedsagelig skyldtes uvilje blandt personalet – politiske holdninger, ønsket om selv at ville udføre arbejdet osv. – langt snarere end tekniske barrierer, juridiske problemer, dårlige erfaringer eller kvalitetsforringelser. Det betyder altså, at der skal noget positivt til for at få sat mere gang i udliciteringen. Det kan f.eks. være bedre fokusering på og større markedsføring af de mange gode erfaringer, der eksisterer med hensyn til de serviceforbedringer og besparelser på det offentlige budget, en udlicitering medfører.

Det spiller også en rolle, hvilke signaler der kommer fra regeringen. Under den borgerlige regering var signalerne rene. Vi fik udliciteringscirkulæret, som tvinger statslige myndigheder og institutioner til med mellemrum at udbyde egnede opgaver og at udlicitere, hvis opgaven kan udføres billigere og bedre af en privat virksomhed, og der blev udsendt en vejledning til kommuner og amter, som klart anbefalede mest mulig udlicitering, om end den ikke var tvungen.

Signalerne fra den nuværende regering er langt mere grumsede – ja, man kan vel sige, at signalerne nærmest går i retning af omvendt udlicitering, som jeg var inde på i mine tidligere bemærkninger om den nye lov om amtskommuners udførelse af erhvervsopgaver for hinanden. Denne lov gennemhuller sammen med to andre love for området det værn, kommunalfuldmagten tidligere gav de private virksomheder mod konkurrence fra det offentlige.

Det er ikke kun en påstand, at det er en god idé at anvende udlicitering i langt større omfang. Samtlige de erfaringer, som er tilgængelige, peger på store muligheder i udliciteringer. For eksempel blev der i 1991 foretaget meget omfattende undersøgelser i Finansministeriet, og konklusionen var klar: Produktiviteten i den offentlige sektor er generelt lavere end i den private sektor. Man lavede sammenligninger af en hel række forskellige erhvervsområder, og inden for busdrift, vandforsyning, renovation, hospitaler, tandlæger, plejehjem, banker, forsikringselskaber, rengøring, brandvæsen, Meteorologisk Institut m.v. var det helt oplagt, at den privat drevne produktion var langt mere produktiv. Det har Finansministeriet selv uomtvisteligt konkluderet.

Opfordringen herfra skal altså lyde: Lyt til sund fornuft! Se på de mange positive erfaringer, der er indhentet på området! Skab mere åbenhed om mulighederne i forbindelse med

udlicitering! Lad borgerne få mest muligt for deres skattepenge, og drop de partiideologiske barrierer, som forhindrer rationel drift!

Klaus Hækkerup (S):

Hvad agter regeringen at foretage sig i anledning af, at udliciteringsarbejdet er gået i stå i den offentlige sektor? Sådan spørger de tre borgerlige oppositionspartier, og de tager udgangspunkt i to forudsætninger. Den ene er, at arbejdet er gået i stå, og den anden er, at det er en målsætning at øge udliciteringen.

Men begge forudsætninger er forkerte. Den redegørelse, som Finansministeriet og Indenrigsministeriet udsendte i august sidste år om erfaringer med udbud og udlicitering, viser, at der foretages løbende og øget udbud. At det så ikke altid er de tilbudsgivere, som de tre borgerlige partier ønsker, der vinder udbudene, er selvfølgelig en anden sag.

Når vi ser på det kommunale område, viser undersøgelsen, at det er et meget bredt felt af opgavetyper, der udbydes. I de senere år er en række tværgående servicefunktioner, f.eks. rengøring, transportopgaver, specialiserede tjenesteydelser som edb-, løn- og personaleadministrative systemer, forsikring og finansielle ydelser blevet udbudt, og sammenholdt med Finansministeriets redegørelse for udbud inden for det statslige område viser erfaringerne fra det virkelige liv, at omfanget af udlicitering løbende overvejes i hele den offentlige sektor. Erfaringerne beviser også effektiviteten i den offentlige sektor; selv om ordføreren for forslagsstillerne mente, at det havde man overhovedet ikke forstand på. Den bliver løbende prøvet af, bl.a. ved anvendelse af udbud.

I den forbindelse er der grund til at lægge mærke til, at det traditionelle borgerlige udbud af buskørsel, skraldmandsarbejde og hjemmehjælp er ganske perspektivløst. Hvis vi her i Danmark skal klare os i den internationale konkurrence om de mest vellønnede job og dermed opretholde vores høje indkomstniveau og vores sociale velfærd, er det områder som f.eks. edb-ydelser, der skal underkastes konkurrence gennem udbud af opgaver, for min skyld gerne internationale udbud i EU.

Vi er i Socialdemokratiet tilhængere af, at den offentlige sektor fungerer effektivt, og det mener vi faktisk også den gør. Vi erkender selvfølgelig også, at konkurrence i form af delvis udlicitering eller i form af statslige eller kommunale virksomheder, der drives som selvstæn-

dige økonomiske enheder, kan medvirke til at forhøje effektiviteten i den offentlige sektor. Men det skal også nævnes, at der er mange andre måder, hvorpå effektiviteten i den offentlige sektor kan forøges, og som denne regering faktisk tog fat på, da den afløste den borgerlige regering. Lad mig blot nævne forsøgene med fristyrrelser, mere fleksible lønfastsættelser og kontraktstyrrelser, som helt klart peger i retning af, at vi ønsker at bidrage til, at den offentlige sektor fortsat skal være effektiv.

Ser vi på de svenske erfaringer, viser det sig, at både privatiseringer og indførelse af konkurrence mellem offentlige enheder i kommunerne har været en succes, hvis formålet alene er at gennemføre besparelser. Men det er ikke altid, der spares. Mange kommuner har privatiseret, selv om ydelserne er blevet dyrere, end de hidtil havde været. Det drejer sig om borgerlige kommuner, der har privatiseret af rent ideologiske grunde, og i tråd hermed viser det sig i Sverige, at der spares mest, når det er de socialdemokratiske kommuner, der udliciterer. Det viser jo egentlig, hvor fjollet det er at privatisere af ideologiske grunde, som forespørgerne i dag tilsyneladende ønsker at gøre.

Også målsætningen om, at hele den offentlige sektors virksomhed skal udliciteres, er forkert. Af den svenske undersøgelse fremgår det nemlig, at kommunerne sparer mest ved privatisering, hvis de selv beholder en del af udførelsen, for ellers sker der alt, alt for let en begrænsning af konkurrencen. Hvis kommunen selv er den udførende instans, kan den også bedre gennemskue argumenterne, når der forhandles om f.eks. tillægsydelser, som det jo ofte sker i virkelighedens verden.

Der anføres også andre grunde til, at kommunerne skal beholde en del af udførelsen i deres egne selskaber: dels for at kunne bevare forsyningsssikkerheden, hvis private går konkurs, dels for at have et udgangspunkt for forebyggende arbejde og opsøgende virksomhed, og dels for at kunne deltage i den forskning og udvikling, der normalt ikke er nogen tilskyndelse til hos en privat entreprenør, i hvert fald slet ikke den tværgående forskning og udvikling, som er så nødvendig for at se tingene i sammenhæng.

Vi har også i Danmark oplevet nogle grimme eksempler på, at udlicitering har ført til forringelse af de ansattes løn- og arbejdsforhold og til forringelse af arbejdsmiljøet. Lad mig bare nævne Ri-Bus-konflikten og spørgsmålet om udlici-

tering af dagrenovationen i Helsing Kommune. Det er selvfølgelig uacceptabelt, at det sker. Baggrunden herfor er, at visse af de offentlige organisationsaftaler samlet set har et højere omkostningsniveau end de tilsvarende private overenskomster, men den slags problemer kan overvindes ved, at udbyderne i udbudsmaterialet kræver, at de tilbudsgivende skal følge de på området gældende overenskomster. Kun herved sikrer vi, at udliciteringen sker på rimelige, ordentlige og anstændige vilkår.

Den danske redegørelse viser også, at meget få kommuner selv løser alle opgaver, og at det er de færreste kommuner, der selv deltager i udbudsrunder med kontroltilbud. Set fra et socialdemokratisk synspunkt er det vigtigt, at den udbydende virksomhed deltager med egne kontroltilbud. Herved får både medarbejderne og ledelsen i den statslige eller kommunale virksomhed mulighed for at vise, at de er lige så gode eller bedre end de private virksomheder, og heldigvis lykkes det jo ofte.

Også tilbud fra andre kommuner efter den af de borgerlige partier så forkætrede lov om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver fra andre offentlige myndigheder er et ganske væsentligt bidrag til at få kontroltilbud, der sikrer, at prisen for de pågældende ydelser ikke blive pustet fuldstændig urimeligt op. De private virksomheder bliver afskåret fra at score en urimelig høj profit på den offentlige sektor, og netop i spørgsmålet om kontroltilbud er der brug for nytænkning. Når en privat virksomhed som Falck har så godt som monopol på ambulancekørslen og samtidig giver et forbavsende stort overskud, er det egentlig en ganske god indikation på, at der er behov for øget konkurrence, og efter vores opfattelse må det gerne ske ved, at nogle af amterne etablerer sig med deres egen ambulancedrift.

Vores erfaringer viser også, at ledelsen og de ansatte er ganske gode til at finde på nye og mere rationelle måder at løse opgaverne på, når de får en tilskyndelse hertil, og denne tilskyndelse behøver ikke være et pres for alternativer til udbud og udlicitering, selv om det selvfølgelig også er set.

Jeg vil godt nævne, at private firmaer har vundet en licitation, men bagefter har måttet opgive at udføre opgaven. Det kan være et tegn på, at man f.eks. har valgt at underbyde for at komme ind på det offentlige marked. Det drejer sig f.eks. om kostforplejningen på Rigshospitalet, som Scandinavian Service Partner vandt i

1993; men kort inde i licitationsperioden måtte de opsiges kontrakten, og servicen måtte gå tilbage til statslig drift. I den kommunale sektor er udliciteringen af madleverancen til de ældre i Lyngby-Tårnbæk Kommune et godt eksempel. Her blev leverancen vundet af ISS, og gode arbejdsvilkår og efterfølgende kontrol af kvaliteten var en betydelig del af aftalen og var med til at foranledige, at Socialdemokratiet stemte for udliciteringen. Men hvad skete der så? ISS kunne ikke løse opgaven. Både konsulentfirmaet, der skulle kontrollere ISS, og de ældre vendte fingeren nedad, og i september sidste år opsagde ISS kontrakten.

Endelig skal det nævnes, at udbudsprocessen ofte kan være dårlig i sig selv, især fordi der arbejdes med uklare kravspecifikationer, og fordi der er tale om rene måleproblemer, for så vidt angår kvaliteten af den service, der ydes. Med i billedet hører selvfølgelig også, at udlicitering måske endda sker i forbindelse med et politisk skalkeskjul for en sænkning af serviceniveauet.

Lad mig til slut slå følgende fast fra Socialdemokratiets side: I henhold til statens udliciteringscirkulære skal statslige opgaver, som kan udføres af eksterne leverandører, med passende mellemrum underkastes en udbudsrunde.

Der er altså ingen grund til at ændre disse regler.

Og ser vi på det kommunale område, så er afgørelsen om, i hvilket omfang der skal udliciteres, kommunalbestyrelsens, og Socialdemokratiet ønsker ikke at ændre det kommunale selvstyre. Vi finder derfor ikke, at der er nogen som helst grund til at ændre reglerne for det kommunale område.

Sammenfattende finder vi, at regeringen bør besvare den rejste forespørgsel med intet.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Indenrigsministeren kom med nogle ganske gode udtalelser. Hun sagde, at spørgsmålet for hende var, hvad der kan udliciteres, og hvordan det kan gøres, og at hvad der udliciteres, er og bliver en lokal beslutning. Men det sidste er nu ikke helt rigtigt. Konkurrencerådet afgør jo i høj grad, om der skal udliciteres, hvilket vi har oplevet i flere kommuner i forbindelse med handicaphjælpemiddelområdet. Konkurrencerådet har for et år siden meddelt ministeriet, ministeren og regeringen, at regelsættet er uklart, fordi der er sammenstød mellem udbudsdirektivet og hjælpemiddeldirektivet.

Igennem et helt år har der været arbejdet med det, men regeringen har intet foretaget sig.

Jeg skal gøre regeringen opmærksom på, at flere EU-lande har løst problemet til gavn for selvstændighedskulturen og for de handicappede, som kan bevare deres faste leverandører. Det drejer sig om Holland, Belgien, Tyskland, Frankrig og Østrig, som har undtaget sundhedshåndværk som bandagister, optikere, tandteknikere, høreakustikere og ortopædiske håndskomagermestre fra udbudsdirektivet. Det betyder ikke, at det skal være nationaliseret eller kommunaliseret. Det betyder jo, at det er privatiseret, men at man ikke via en udlicitering ophæver privatiseringen og derved gør det til et monopol, hvorved de handicappede ikke får den samme service som hidtil.

Nu har jeg så et spørgsmål til regeringen:

Når Konkurrencerådet har stillet et løsningsforslag, når arbejdsgruppen, som har arbejdet i et år, for længst har stillet et løsningsforslag, når Folketinget for et år siden har bedt om et løsningsforslag, og når 5-6 EU-lande allerede har gennemført løsningsforslaget, så er spørgsmålet: Hvornår lytter regeringen til den sunde fornuft og opretholder kvaliteten for de handicappede og mangfoldigheden blandt de næringsdrivende inden for sundhedshåndværket og kommer med sit forslag?

Når jeg bringer det frem allerede nu, er det, fordi det haster, thi i dag har Københavns Kommune også sendt sundhedshåndværk ud i licitation, hvilket de handicappede ikke er trygge ved, for de har deres faste, private leverandører, som herefter kan forsvinde. Så hvornår tager regeringen sig sammen og løser det, helst i denne samling?

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Klaus Hækkerup tog sit udgangspunkt i at hævde, at udliciteringsarbejdet ikke er gået i stå. Men kendsgerningen er jo, at det er tilfældet. Man har lavet en opgørelse, som blev offentliggjort i maj måned 1995 i dagbladet Børsen, og som viser, at kommunerne ifølge udliciteringsbetænkningen fra 1991 fra midten af 1980'erne til 1990 faktisk har reduceret omfanget af udliciterede driftsopgaver fra 11 pct. til 9 pct. – det er de 9 pct., vi tidligere har været inde på. For amternes vedkommende var situationen ikke meget bedre. Her faldt omfanget af udliciterede driftsopgaver fra 7 pct. til 6 pct. Sagt på en anden måde er der tale om et fald over den pågældende årrække.

Og når Politiken i september 1995 kan spørge kommunerne, hvor mange der har planlagt at sende opgaver i udbud i 1996, og 59 kommuner svarer, at det har de da planer om, men 208 kommuner svarer, at det har de ingen planer om, så er konklusionen, at udliciteringsarbejdet er gået i stå.

Som jeg tidligere citerede fra Politiken fra juni 1995, kan man konstatere, at »det offentlige har i dag ikke udliciteret mere rengøring end for 20 år siden. I midten af 1970'erne var andelen af statslig og kommunal rengøring, som blev udført af private, 20 pct. Andelen er den samme i dag, måske endda lidt mindre, viser opgørelser fra Arbejdsgiverforeningen for Handel og Transport.«

Konklusionen er altså, at der er tale om, at dette arbejde er gået i stå.

Indenrigsministeren havde ganske vist ret i, at det er meget forskelligt fra kommune til kommune, men det, vi har til opgave i dag, er jo at se på, hvordan gennemsnittet for hele landet er, og der er altså en række kommuner, hvor der i øjeblikket foregår en indlicitering, hvor man kommunaliserer eller nationaliserer opgaverne, og det giver jo minuspoint på pointtavlen.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Ja, så er vi tilbage i betonen igen. Den socialdemokratiske ordførertale var totalt blottet for fordomsfrihed og nytænkning. I virkeligheden er man vel så ensidigt fokuseret på den private profit, at man nægter at forholde sig til resultaterne, mulighederne, virkeligheden. Man er så fokuseret på problemerne, at man ikke ønsker at diskutere de mange muligheder, der er. De problemer, der er, hvis en udlicitering udføres uprofessionelt – hvilket vi selvfølgelig også har eksempler på – var det, man valgte at fokusere på i Socialdemokratiets tale, ikke på alle de positive erfaringer, der er, og det er desværre meget symptomatisk for debatten.

Den socialdemokratiske ordfører fik også meget præcist sagt, at Socialdemokratiet opfatter det som ganske perspektivløst at udlicitere buskørsel og hjemmehjælp og skraldekørsel og alt muligt andet.

Er det perspektivløst at indhente tilbud, så det bedste og billigste firma får opgaven? Er det perspektivløst at sørge for, at borgerne på den måde får meget mere service for deres skattepenge? Er det perspektivløst at sikre, at borgerne får mange flere valgmuligheder inden for

den offentlige service? Er det perspektivløst at indhente milliardbesparelser på den danske skattheyderbetaling?

Jeg er helt uforstående over for, at Socialdemokraterne kan have den slags holdninger og stå og sige det, som om det var en sejr over dem selv at sige: Det er ganske perspektivløst at indhente alle disse fordele.

Problemet er måske i virkeligheden, at Socialdemokratiet ikke har fattet forskellen på privatisering og udlicitering.

Ved udlicitering bevarer kommunerne og amterne og staten jo retten til at fastsætte både serviceniveauet, kravene med hensyn til, hvad der skal ydes, og alt muligt andet. Man bevarer hele magten og kontrollen over det. Det eneste, man udliciterer, er selve driften, hvor vi på forhånd ved at det offentlige er langt bagud i forhold til private; det viser alle undersøgelser, der er lavet på det område – undtagen i Socialdemokratiets egne partiorganer. Alle andre, uvilddige undersøgelser viser, at den holdning, man har, er helt bagvendt.

Det ville sandelig klæde Socialdemokratiet under en debat som den, vi har i dag, at forsøge at forholde sig til virkeligheden og at forsøge at være lidt mere åbent over for de realiteter, der foreligger. Det ville også være en meget stor fordel for skatteyderne.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Hr. Klaus Hækkerup gjorde ligesom begge ministrene et stort nummer ud af, at antallet af udlicitationer faktisk ikke er faldet. Jeg ved godt, at der har været noget om det i pressen i går, men jeg er så gammeldags, at udlicitering til en nabokommune slet ikke forekommer i min idé om udlicitering, og jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre, om ordføreren har en idé om, hvorledes disse udliciteringstal ville se ud, hvis man trak det, der er udliciteret til offentlige virksomheder, fra. Det synes jeg ville være spændende i den forbindelse.

Jeg er i øvrigt enig med ordføreren i, at der desværre er sket en vis forringelse for nogle af de ansatte, som er blevet inddraget i en udliciteringsopgave, men baggrunden for arbejdets forringelse er jo først og fremmest, at det offentlige åbenbart har flere penge og dyrere aftaler med organisationerne, end private har, kombineret med en uprofessionel aftale om udliciteringen. Men det skal vel ikke komme selve ideen til skade. Kommunerne må da efterhånden få mere erfaring.

Men jeg er da helt enig i, at det bør undgås i fremtiden, for ellers har tanken ikke så store perspektiver, som vi mener den bør have.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Hvis man slog op i Det Fri Aktuelt den 10. februar, kunne man blive glædeligt overrasket over, at den debat, som på grund af ideologiske kvababbelser i Socialdemokratiet har stået i stampe i mange år, nu øjensynlig blev blødt op. Der blev slået en lille revne i betonen. Nu kunne dette emne pludselig diskuteres.

Jeg sigter naturligvis på det ganske udmærkede oplæg med overskriften »Mere velfærd for pengene«.

På den baggrund bliver man jo forstemt og skuffet over, at Socialdemokratiet her i salen i dag møder med en ordfører, der hælder godt med beton ned i den revne.

Hr. Klaus Hækkerup sagde her fra Folketingets talerstol, at mange kommuner har »privatiseret«, men mig bekendt er der ikke én eneste dansk kommune, der har privatiseret noget som helst. Det kan simpelt hen ikke lade sig gøre. Indenrigsministeren sagde jo også ganske klart i sin besvarelse her i dag, at myndighedsforpligtelsen ikke kan udliciteres. Det er kommunerne, der har ansvaret for de kommunale driftsopgaver:

Det, vi diskuterer – og det vil jeg gerne understrege af hensyn til den videre debat – er spørgsmålet, om opgaveudførelsen partout skal ligge i offentligt regi eller med fordel kan udliciteres, men her er man åbenbart ikke parat til nogen form for nytænkning.

Så siger hr. Klaus Hækkerup, at der ikke er grund til at ændre nogen regler på statens område, idet der er et udliciteringscirkulære. Så vil jeg bare bede hr. Klaus Hækkerup komme lidt ind på, hvordan hr. Klaus Hækkerup betragter overholdelsen af det cirkulære. Jeg foretog sidste år en spørgerunde til de forskellige ministerier om deres brug af dette cirkulære og kunne konstatere den ene overtrædelse efter den anden:

I Forsvarsministeriet er der en lang række kaserne, hvor man udfører rengøring i eget regi uden at have udbudt opgaven, i Justitsministeriet drives kantinen i offentligt regi uden udbud, i Statsministeriet drives kantinen i eget regi uden udbud, i Trafikministeriet udfører man rengøring i statshavnene uden udbud, og sådan kunne man blive ved.

De facto efterleves dette cirkulære ikke, og så er det ikke godt nok at sige, at reglerne er der, hvis de de facto ikke efterleves.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Da de borgerlige partier har så travlt med at beskyldte Socialdemokratiet for at vende tilbage til betonen eller for fortsat at være gjort af beton, vil jeg sige, at der vel ikke er noget galt med beton.

Men egentlig er min opfattelse den, at hvis der er nogen, der ikke har fornyet deres tankegang på det her område, er det faktisk de borgerlige partier. Den udtalelse, der faldt fra hr. Kai Dige Bach om, at det jo ikke er konkurrence, hvis en kommune kan give et omkostningsbaseret tilbud på at løse en opgave for nabokommunen, viser, at enhver form for nytænkning med hensyn til konkurrence overhovedet ikke er trængt ind hos de borgerlige partier, og det er sørgeligt.

Jeg bør dog gøre en enkelt undtagelse. I bilaget til den oversigt, som Indenrigsministeriet har sendt, og som det ifølge loven om kommuners udførelse af opgaver for andre kommuner skal sende, står der, at Farum Kommune får varetaget udførelsen af visse opgaver af Allerød Kommune. Så der er jo en enkelt borgerlig, hos hvem det er trængt ind, og som åbenbart også kan bruge det.

Når hr. Lars Løkke Rasmussen så henviser til Aktuelt fra den 10. februar, må jeg sige, at det er rigtigt, at der var et debatoplæg – et *debatoplæg* – for selvfølgelig drøfter vi det i Socialdemokratiet. Som det jo også vil være de borgerlige partier bekendt, anvender de socialdemokratisk ledede kommuner udlicitering på de områder, hvor de finder det relevant at gøre det – ikke af ideologiske grunde, men fordi der kan være fornuftige grunde til det, af driftsøkonomisk eller anden art.

Og til fru Pernille Sams, som beklagede sig over, at jeg nævnte skraldekørslen m.v., vil jeg sige, at min beklagelse såmænd gik på, at de områder, som man fra den borgerlige side kan få øje på, og som man altid mener skal udliciteres, er de områder, hvor de lavest lønnede er ansat, og hvor vi internationalt skal være mindst konkurrencedygtige. I virkeligheden er det de områder, hvor vi har mindst brug for at styrke os til de næste 10-20 års internationale konkurrence, man altid kan finde på at udlicitere, aldrig de områder, hvor der er tale om de højest

lønnede, og det giver en slagside, som er beklagelig, og som er perspektivløs.

Og når hr. Kim Behne siger, at der er 208 kommuner, der ved en avisrundspørge siger, at de ikke agter at foretage udbud – nu ved man jo ikke, hvem avisen har talt med i den pågældende kommune – vil jeg sige, at det kan da godt være, for man foretager jo ikke udbud af sine opgaver hvert år. Normalt udbyder man opgaven for en 3-, 4- eller 5-årig periode, og det gør selvfølgelig, at der i et enkelt år må være en række kommuner, der ikke foretager udbud.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Man må jo anerkende, at det må være svært at være socialdemokratisk ordfører i denne debat i dag: På den ene side har den socialdemokratiske ordfører jo en hel del partier at tage hensyn til, som helst ikke vil have nogen »revner i betonen«, som hr. Lars Løkke Rasmussen udtrykte det. På den anden side skal den socialdemokratiske ordfører jo også forsøge at vise, at Socialdemokratiet er et nyt og dynamisk parti, der ønsker at diskutere, hvordan velfærdssamfundet kan fornys dér, hvor der er behov for det. Det må være en svær balancegang.

Hr. Klaus Hækkerup har i sin indledning forsøgt at præstere den balancegang på den ene side at gøre det klart, at der altså ikke skal være for mange ridser i betonen, og på den anden side at give udtryk for, at Socialdemokratiet rundt om i kommunerne og amterne er et fordomsfrit parti, som ønsker at foretage udbud på alle de områder, hvor der er et fornuftigt argument for det. Det lyder lidt forstemmende.

Populisme bliver jo somme tider betegnet som noget skidt, men hvis populisme er udtryk for, at man lytter, lærer og tager til sig, er det jo godt, men hvis populisme er, at man forsøger at løbe med, men reelt gør noget helt andet end det, man giver udtryk for, er det selvfølgelig noget skidt.

Hr. Klaus Hækkerup ønsker åbenbart ikke i den debat, der har været indtil nu, at forholde sig til kendsgerningerne, nemlig at det også i de socialdemokratiske kommuner står usædvanlig sløjt til med at foretage udliciteringer.

Samtidig skal hr. Klaus Hækkerup i sin balancegang også forholde sig til det, som statsministeren udtrykte her i Folketinget sidste onsdag: I modsætning til det, hr. Klaus Hækkerup på den ene side af balancestregen forsøger at sige i dag: at man er fordomsfri, og at man

løbende vil vurdere mulighederne for udbud i hele den offentlige sektor, sagde statsministeren nemlig sidste onsdag i Folketingets spørgetid, at når det drejer sig om f.eks. ældreomsorgen, kan der overhovedet ikke være tale om, at regeringen på nogen måde vil være med til at fremprovokere nye udbudsrunder på det område, til trods for – som det allerede har været nævnt heroppefra – at man kan godt lade private være med, når det drejer sig om sygetransport. Men når det drejer sig om f.eks. madudbringning, ønsker man det altså ikke.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Hr. Klaus Hækkerup er forbavset over, at jeg ikke synes, det offentlige driftsafdelinger skal give hinanden tilbud. Dertil vil jeg sige: Vi er ikke forelskede i det offentlige udbygning af driftsafdelinger eller erhvervsvirksomheder. Det offentlige er grundlæggende en tilstrækkelig stor faktor i det danske samfund.

Og så er der noget helt andet: Netop ved hjælp af disse udliciteringssager kan vi opnå noget af det, vi har kæmpet for i årevis i erhvervslivet, nemlig at sætte noget gang i den private sektor.

Det er jo ikke alene et spørgsmål om, hvem der udfører opgaven; den private sektor har i dette tilfælde meget mere glæde af det. Sagen er nemlig den, at den private sektor har glæde af et hjemmemarked, som den kan basere sin eksport på, og det hjemmemarked drejer sig ikke kun om varer, det hjemmemarked drejer sig i disse indviklede sager bestemt også om procedurer. Der er mange, der ved at få en udliciteringsopgave ikke alene får arbejdet, men også den erfaring, der skal give dem blod på tanden til at gå videre i EF-sammenhænge.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Klaus Hækkerups forsøg på at forsvare sit tidligere synspunkt: at udliciteringsarbejdet sandelig ikke er gået i stå, var et forsøg på at mistænkeliggøre Politikens artikel fra september sidste år, og det synes jeg ikke der er nogen grund til.

Det spørgsmål, kommunerne blev stillet af Politiken, var, om kommunerne havde planlagt nye udliciteringer i 1996 – sådan at vi kan komme over de 9 pct., vi har talt om i dag – og da var svaret, at kun 59 kommuner havde det på tegnebordet, mens 208 prompte svarede: Nej,

det havde man sandelig ikke. Så er det altså ikke nemt at komme videre, og så er konklusionen jo den, at udliciteringsarbejdet er gået i stå. Så der er ikke tale om, at der var en differentiering i tidspunktet for, hvornår udliciteringerne udløber, osv. Det ved vi selvfølgelig udmærket godt.

Hr. Klaus Hækkerup har også flere gange været inde på, at det er perspektivløst at foretage traditionelle udliciteringer, og nævnte i sin ordførertale og gentog det i sit andet indlæg, at på f.eks. trafikområdet er det perspektivløst.

Jeg har altså svært ved at forstå, at det skulle være perspektivløst, at man i amterne kan spare 600 mio. kr. ved at udlicitere bus- og rutebilkørsel, og at man alene i HT-området sparer 350 mio. kr. om året, efter at man er begyndt at udlicitere.

På dette meget snævre område – passagertransport med busser og rutebiler – kan man altså på landsplan spare skatteyderne for næsten 1 mia. kr. Det synes jeg ikke er særlig perspektivløst, for den milliard kroner, som amterne og kommunerne så ikke længere behøver at bruge på alt for dyre aftaler med egne busselskaber osv., kan jo f.eks. bruges til at forbedre servicen og sørge for, at vi ikke har så lange ventelister på vore sygehuse, og på andre af de opgaver, som amtskommunerne tager sig af.

Men der er også den effekt, som hr. Kai Dige Bach var inde på, og som Teknologisk Institut har gjort op: at hvis man sætter nogle af de udliciteringer i gang, er der et beskæftigelsespotentiale på 50.000 stillinger i eksportvirksomhederne, nemlig fordi det, at virksomhederne får mulighed for at udvikle nye produkter og afprøve dem på hjemmemarkedet, gør dem stærkere på eksportmarkederne. Og det er det samme som at få fastslået, at argumentet fra hr. Klaus Hækkerup om, at teknisk udvikling og forskning osv. ikke foregår i den private sektor, simpelt hen ikke passer. Det er jo ikke nogle offentlige embedsmænd, der har opfundet hovedparten af de produkter, vi har; det er sket blandt virksomheder i hård konkurrence med hinanden.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Selvfølgelig diskuterer vi det her, sagde hr. Klaus Hækkerup, og det må jo være rigtig, når det bliver sagt. Det er jo lidt svært for os udefrakommende rigtig at se, at der føres nogen åben og fordomsfri diskussion om disse emner i Socialdemokratiet, men det er naturligvis et anliggende for Socialdemokratiet selv.

Til gengæld må vi andre, når debatten foregår her i Folketingssalen, kunne fordrø, at man anvender begreberne rigtigt, og det klinger altså hult, når man påstår, at man har en debat om dette her, og så samtidig bruger begreberne privatisering og udlicitering i flæng, som om det var ligeværdige principper, og dermed giver næring til den misforståelse, at det offentlige kun kan have ansvar for de offentlige driftsopgaver, hvis det offentlige absolut insisterer på at have alle kasketterne på, både den kasket, der hører til at bestille opgaven, den kasket, der hører til at finansiere opgaven, den kasket, der hører til at udføre opgaven, og den kasket, der hører til at kontrollere opgaven.

Og så undgik hr. Klaus Hækkerup – måske på grund af tiden – meget behændigt at besvare mit spørgsmål om det udbudscirkulære, der gælder for staten. Mener hr. Klaus Hækkerup, at dette cirkulære efterleves i praksis?

Jeg kunne godt føje flere eksempler til dem, jeg nævnte før: Færdselsstyrelsen har f.eks. en vagttjeneste, der aldrig har været udbudt, Kystinspektoratet og DSB har en kantinedrift, som aldrig har været udbudt, og rengøringsopgaverne varetages i eget regi og uden udbud i ni told- og skatteregioner. Sådan kunne man blive ved med at nævne det ene eksempel efter det andet, der dokumenterer, at den megen tale om nytænkning og konkurrence er hul.

Her er der reelt tale om offentlig udbudspligt, og her er der åbnet for det, som hr. Klaus Hækkerup efterlyser med hensyn til egne bud, og alligevel forsømmer man i det ene eksempel efter det andet at følge reglerne, og finansministeren ser bare til. Han har endnu ikke indfriet det snart 2 år gamle løfte til Folketinget om at udsende en vejledning om statens udlicitering.

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Lars Løkke Rasmussen påstår, at jeg forplumrer debatten ved at blande begreberne udlicitering og privatisering sammen.

Dertil vil jeg sige, at den betegnelse, jeg anvender, er den, som Hagel-Sørensen har anvendt i sin redegørelse om privatisering, hvor han kommer ind på grænsen mellem offentlig og privat virksomhed og belyser målkonflikterne.

Her er det på side 15 anført, at en udlicitering foregår sådan, at det offentlige arrangerer og finansierer den og de private producerer eller leverer ydelsen. Det er i den betydning, jeg har anvendt begrebet udlicitering. Privatisering

dækker over alle de fem forskellige blandingsformer, der er mellem det offentlige og de private på de tre funktionsområder, altså hvem der bestemmer, hvem der udfører, og hvem der finansierer. For nu at gøre det klart for hr. Lars Løkke Rasmussen, som spørger, om det statslige udbudscirkulære efterleves, og som nævner nogle telefonsamtaler, han har haft.

Det samme gælder vel for hr. Kim Behnkes referat af en rundspørge til 59 kommuner. Ingen af dem oplyser jo baggrunden for, at man ikke udliciterede, hvilke overvejelser der har ligget til grund for det.

Hr. Lars Løkke Rasmussen siger bare, at de ikke gør det. Men hvorfor gør de det ikke? Hvilke overvejelser ligger der til grund? Hvorfor har man i en eller anden styrelse valgt ikke at udlicitere eller måske ikke at udlicitere i et bestemt år eller at prøve opgaven af gennem udbud? Det kan jeg jo ikke svare på fra Folketingets talerstol. Det er første gang, jeg hører om, at det er foregået. Det er i øvrigt overhovedet ikke mit forvaltningsområde.

Så jeg synes, det spørgsmål, som er rejst, er ganske uklart i sin substans. Det er et spørgsmål, som man ikke kan forvente at jeg skal kunne svare på og slet ikke uforberedt. Endelig vil jeg sige, at jeg er sikker på, at der ofte kan være ganske gode begrundelser for det.

Hr. Kristian Thulesen Dahl siger, at i de socialdemokratiske kommuner står det ualmindelig sløjt til med udlicitering.

Med hensyn til den påstand vil jeg nu godt bede om dokumentation for, hvad det er for opgørelser, der viser, at det står sløjt til med udliciteringer specielt i socialdemokratiske kommuner – selvfølgelig ud over, at der jo kan være borgerlige kommuner, der har udliciteret af ideologiske grunde, hvilket socialdemokratiske kommuner har afstået fra. Det er klart, at det kan være en forskel. Men ud over det savner jeg faktisk en begrundelse.

Og så spørger hr. Thulesen Dahl, om Socialdemokratiets ordfører ikke er på kollisionskurs med statsministeren, som stod her og sagde, at der var ting, man ikke kunne udlicitere.

Så vil jeg godt sige: Nej, det er jeg ikke. Hvis jeg havde haft tid til det i min ordførertale, ville jeg meget præcist have sagt, at efter Socialdemokratiets opfattelse kan hjemmehjælp og sygehusbehandling ikke udliciteres. Der er flere begrundelser for det, bl.a. problemerne med at måle kvaliteten af den ydelse, der udliciteres, og et spørgsmål om hensynet til de svage modtage-

re og et spørgsmål om forsøg på at liste brugerbetaling ind ad bagdøren, men også andre begrundelser.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

I stedet for, at hr. Klaus Hækkerup stille og roligt erklærer, at han forløb sig, da han sagde, at udliciteringerne foregår for fuld musik osv., medens de i virkeligheden er gået i stå, så prøver hr. Klaus Hækkerup nu at filtrere sig længere og længere og længere ind i bortforklaringer. Den seneste går på, at man i virkeligheden ikke ved, hvad der foregår i de kommuner, og hvad de har svaret, osv.

Det har den pågældende artikel også et bud på. Man har nemlig spurgt i Kommunernes Landsforening, og dér er der en medarbejder, som siger, at man godt kan forstå, hvorfor der er de problemer. Det, kommunerne er bekymrede for, er nemlig det stykke papir, som jeg står med her, og som alle folketingsmedlemmer fik uddelt den 20. april 1995. Det er en tale, som hr. Hardy Hansen som forbundsformand holdt i Stadionhallen i Esbjerg tirsdag den 18. april 1995.

Det stykke papir har fået ganske mange byrådsmedlemmer og borgmestre rundt omkring i landet til at trække følehornene til sig, for det er én lang krigserklæring med klar og utvetydig besked til landets kommuner om, at hvis de så meget som overvejer at gå i gang med at udlicitere, skal SiD og hr. Hardy Hansen nok sørge for, at der bliver ballade i de kommuner, for man betragter det som klasseforræderi, og hvad der ellers bliver brugt af florumvundne vendinger her.

Det stykke papir har alle Folketingets medlemmer fået, og det har hele pressen fået, og det har alle landets kommuner fået, og det gør demne medarbejder i Kommunernes Landsforening opmærksom på i den pågældende artikel fra Politiken fra den 26. september 1995.

Dette stykke papir er den væsentligste grund til, at kommunerne i dag ikke tør gå i gang med udliciteringer. De vil ikke have, at der skal stå i hundredvis af SiD'ere og ballademagere og pøbel, som samles, når den slags ting sker, og som blokerer alle kommunernes aktiviteter.

Og det er altså det, der er blevet resultatet af, at man på den yderste venstrefløj af fagbevægelsen i den grad misbruger den slags ting til at føre det, som man slet ikke selv lægger skjul på at der er tale om, nemlig solid og grundig klas-

sekamp, hvor man med alle midler vil bekæmpe udliciteringerne, fordi man jo i fagbevægelsen er hamrende angst for at få dokumenteret, at man i årevis har misbrugt skatteydernes penge til at give en dårlig service, som har været alt for dyr, og derfor er det rigtigt, når hr. Klaus Hækkerup siger, at for nogle er det et politisk mål at sænke serviceniveauet. Det må det jo være for socialisterne, eftersom de vil forsøre, at skatteborgerne skal betale en tredjedel for meget for den service, som de kunne få billigere og bedre.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Hr. Klaus Hækkerup søger at skabe det indtryk, at de oplysninger, jeg her har givet fra Folketingets talerstol om situationen i en række ministerier, udspringer af en tilfældig rundringning. Det er der altså ikke tale om. Der er tale om, at ressortministre i deres svar til Folketinget har gjort rede for, hvilke opgaver der har været udbudt, og læg vel mærke til, at jeg ikke bruger formuleringen udliciteret, for jeg vil gerne medgive hr. Klaus Hækkerup, at man ikke til alle tider blot skal lægge en opgave ud, men man må som en sikkerhed for, at de offentlige ressourcer anvendes bedst muligt, da forlange, at man har været igennem den øvelse at se på, hvad det vil koste at få løst en opgave i eksternt regi, før man beslutter sig for at lade den blive i internt regi.

Det er nu altså sådan, at der siden 1992 som en generel bevillingsregel har været gældende en forpligtelse for ministerierne til at udbyde deres opgaver. Når det så er konstaterbart, at den ene opgave efter den anden, som falder entydigt ind under de opgaver, der er listet i cirkulæret – og det er ikke myndighedsopgaver, det er helt almindelige jordnære opgaver som kantinedrift, rengøring og den slags – aldrig har været i udbud, kan man vel ikke tage det som et eksempel på andet, end at dette cirkulære ikke efterleves.

Det er den problematik, jeg beder Socialdemokratiets ordfører om at forholde sig til, og naturligvis også til den sammenhæng, at landets finansminister, der er ansvarlig for og afsender af dette cirkulære, intet foretager sig. Finansministeren meddelte på et skriftligt § 20-spørgsmål i marts 1994, at man snarligt ville revidere og opdatere vejledningen til ministerierne om udbud og udlicitering. I marts 1994! Intet er sket siden, kan jeg sige til hr. Klaus Hækkerup, og derfor er talen om konkurrence hul.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

I hr. Klaus Hækkerups seneste svar illustreres hulheden i den socialdemokratiske tankegang fuldstændigt. Nu præsenterede hr. Klaus Hækkerup i starten et indlæg om, at man skulle være fordomsfri og se sagligt på, om der kunne udliciteres osv., og var talerør for de få i Socialdemokratiet, som ønsker at banke betonen lidt itu; men dette her kommer så senere. Der var jo ikke noget forbehold i første runde hos hr. Klaus Hækkerup over for nogle områder, men det kommer så nu. Når vi kommer til hjemmehjælp og til sygehussektoren, kan der ikke ske udlicitering. Det er hellige områder, hvor ideologien gør, at hr. Klaus Hækkerup overhovedet ikke vil diskutere, om der er saglige muligheder for at foretage udliciteringer.

Men det står i skærende kontrast til den bemærkning, hr. Klaus Hækkerup kom med i sit første indlæg, hvor han sagde, at man løbende skal vurdere muligheden for udbud i hele den offentlige sektor, og det var alene ud fra konkrete, saglige hensyn. Nu er det altså områder, der specifikt er undtaget. Man kunne jo ønske sig, at hr. Klaus Hækkerup ville sige, om der var andre områder, der også er undtaget, inden vi begynder at diskutere, hvilke krav der så skal stilles, eller er det i realiteten, fordi Socialdemokratiet er bange for, at svagheden i den socialdemokratiske styrede velfærdsstat kommer frem i dagens lys? Er det det, der i virkeligheden er tale om? Er man bange for, at det viser sig, at der i den offentligt styrede hjemmehjælp faktisk er nogle problemer, at der ofte kommer nye folk ud til de ældre, som har behov for hjemmehjælp, at der måske er mange ting, som kunne gøres bedre, at der måske findes kommuner, hvor det måske er mindre end halvdelen af den tid, der er normeret til hjemmehjælp, der rent faktisk bliver brugt på ældrepleje, mens resten går til kontortid, sygefravær, eller hvad der ellers kunne være? Er det sådan nogle svagheder, hr. Klaus Hækkerup og Socialdemokratiet er bange for kommer frem i al deres vælde, hvis vi også prøver at udlicitere på disse områder? Det synes jeg egentlig hr. Klaus Hækkerup burde svare på.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Jeg skal stille mit spørgsmål til hr. Klaus Hækkerup ganske kort:

Hr. Klaus Hækkerup var heroppe og sige, at man havde visse begrænsninger for, hvor hjem-

mehjælpen kunne komme ind, og han brugte den begrundelse, at man ikke kunne måle kvaliteten. Jamen hvordan i alverden måler det offentlige så kvaliteten af sin egen hjemmeservice, og hvad skulle forskellen på disse to målinger være? Efter mine hidtidige begreber om, hvordan man styrer en organisation, må det altså være betydelig lettere at kontrollere andre end at forlange, at man skal kontrollere sig selv.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Når vi i Socialdemokratiet har betænkeligheder ved at lade hjemmehjælp, sygehusbehandling – og så skulle jeg måske for en sikkerheds skyld sige lignende bløde områder, men så får jeg nok en lang diskussion med hr. Thulesen Dahl – og den slags områder underkaste udlicitering, skyldes det, som jeg allerede har nævnt, problemer med at måle kvaliteten. Der er et hensyn at tage til de svage modtagere, og så vil jeg godt sige, at det selvfølgelig også spiller ind, at de erfaringer, der er fra Sverige, peger på en række negative konsekvenser af at gøre det, f.eks. mindre tid til socialt samvær med brugerne, flere løst ansatte og dermed forskellige ansigter sendt ud til den enkelte bruger, hvilket er en situation, der selvfølgelig er ganske uacceptabel for ældre mennesker.

Så taler hr. Lars Løkke Rasmussen nu ikke mere om en rundringning, han selv har foretaget til ministerier for at høre, hvor meget de udliciterer, men om besvarelser af spørgsmål fra ministerierne og nævner, at der er opgaver, der aldrig har været i udbud.

Om det vil jeg godt sige, at jeg selvfølgelig ikke her kan besvare spørgsmål stillet fra Folketingets talerstol, når jeg ikke har hørt om dem før – det har jeg jo aldrig en kinamands chance for at kommentere – men jeg kan slå fast, at der i udbudscirkulæret står, at opgaver, der er egnet til udbud, skal udbydes med jævne mellemrum, og hvis det ikke finder sted, bør der selvfølgelig også være en redegørelse for, hvorfor det i givet fald ikke har fundet sted. Den kan være god, og den kan være dårlig, men det er nu engang vilkårene.

Så siger hr. Kim Behnke, at når kommunerne er gået i stå med at udlicitere, hænger det sammen med, forstår jeg, en tale, hr. Hardy Hansen har holdt den 20. april 1995 i Esbjerg, som er omdelt til samtlige Folketingets medlemmer og udsendt til samtlige kommuner, for hvis man udliciterer, forstår jeg, at der er nogle, der vil protestere meget voldsomt foran rådhuset.

Med al ære og respekt for hr. Hardy Hansen tror jeg nu for det første nok, at det er at tillægge ham og SiD en gevaldig stor indflydelse, og for det andet har jeg svært ved egentlig at forestille mig arbejdsmændene møde op i et tusindtalligt protesttog foran kommunens rådhus, hvis man udliciterer de finansielle ydelser, udliciterer edb-ydelserne eller udliciterer kommunens forsikringsydelser, som en række kommuner jo faktisk er i gang med.

Man kan kun håbe, at det også er den slags udbud, den pågældende medarbejder i Kommunernes Landsforening eller de pågældende medarbejdere i de kommuner, der er blevet spurgt, har husket at tage med, når de har svaret på forespørgslen fra den pågældende avis.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Vi slutter de korte bemærkninger i denne omgang.

Lars Løkke Rasmussen (V):

Velfærdssamfundets indretning er til debat. Fra forskellig side sættes der spørgsmålstegn ved den måde, vi har indrettet os med hinanden på, og helt centralt i debatten står spørgsmålet om, hvordan vi skal få råd til at honorere kravet om velfærdsydelser, som på intet tidspunkt inden for de sidste 25 år har stået så stærkt på danskernes dagsorden som netop nu. Erkendelsen af, at det danske velfærdssamfund er kommet i klemme mellem høje skatter og utilstrækkelig offentlig service, synes at brede sig til flere og flere.

I Venstre glæder vi os over, at der også langt ind i regeringspartierne rækker findes politikere, der begynder at tage det alvorligt, når skatteborgerne føler, at de betaler for meget for en offentlig sektor, der ikke fungerer godt nok.

Glæden tager derimod kraftigt af, når man ser på, hvordan det kniber gevaldigt med at omsætte denne gryende erkendelse til handling, for det er jo netop her, at spørgsmålet om udbud og udlicitering af offentlige driftsopgaver kommer på tale som det mest effektive middel overhovedet til at sikre, at de offentlige midler anvendes bedst muligt.

Men det er desværre også her, at mørket totalt sænker sig over selv de lyseste politiske hoveder i det største regeringsparti. Skræmt af det selvskabte mørke og bundet op af en fortidig retorik sidder man her berøringsangst tilbage og forsøger krampagtigt at fastholde illusionen om, at bare det er offentligt, er det pr. definition også effektivt og godt.

I Venstre forundres vi over denne berøringsangst, der så markant præger debatten om udlicitering og privat opgaveløsning, for lad det være sagt med det samme uden ideologiske falbelader, men helt jordnært og praktisk: Vi kan simpelt hen ikke forstå, at der ikke kan skabes bred politisk accept af, at alle offentlige driftsopgaver som noget naturligt med mellemrum skal udsættes for den prøve, det er at skulle testes i en fri og åben konkurrence.

Det bør være et krav, at de offentlige opgaver udføres så effektivt, så omkostningsbevidst og på så højt et kvalitetsniveau som muligt. Men hvordan kan man vide, at det sker, hvis man aldrig efterprøver det i praksis? Og det forsømmer man tit.

Målt på den heftighed, hvormed emnet diskuteres, og målt på styrken af de slag, der fra statsministerens side for nylig haglede ned over en håndfuld formastelige nytænkere i Socialdemokratiet, kunne man ellers let få det indtryk, at der nærmest skyller en udliciteringsbølge hen over Danmark for tiden.

Men sandheden er den stik modsatte. Der er stort set intet sket i de seneste år. Siden den borgerlig-liberale regering i 1992 udsendte cirkulæret om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver, har tingene faktisk stået i stampe, og regeringen snarere modarbejder end arbejder med emnet.

Anderledes kan man ikke opleve det faktum, at finansministeren endnu ikke har indfriet et nu snart to år gammelt løfte om at udsende en revideret vejledning om statens udlicitering. Anderledes kan man ikke tolke statsministerens høringsbrev sidste sommer til de socialdemokratiske byrådsmedlemmer, hvor der advares imod at gøre brug af private opgaveløsere på det offentlige velfærdsområde, og anderledes kan man ikke opleve det, når det tillades kommunerne at lege entreprenører og løse opgaver hos hinanden helt uden konkurrence.

De tørre tal taler da også deres klare sprog, sådan som ministrenes besvarelser her i dag også har afdækket det. Det er ikke imponerende. Årsagen skal formentlig bl.a. findes i den ulykkelige misforståelse, som statsministeren på det seneste har gjort mere for at udbrede end for at opklare, nemlig at det offentliges ansvar kun kan fastholdes, hvis det offentlige selv sætter sig på det hele – bestilling, finansiering, udførelse og kontrol af de offentlige driftsopgaver – men intet kan være mindre rigtigt. Ved ukritisk at holde driftsopgaverne i offentligt regi uden

udbud svigter det offentlige sit ansvar for at anvende borgernes penge med størst mulig omhu.

Af mindst fem grunde vil det nemlig være en god idé systematisk at udbyde de offentlige driftsopgaver.

For det første vil en aktiv brug af markedskræfterne simpelt hen betyde, at det offentlige og dermed skatteyderne får mere og bedre service for pengene. Det er dokumenteret i den ene undersøgelse efter den anden og i det ene konkrete eksempel efter det andet, hvoraf en del kan findes i Finansministeriets og Indenrigsministeriets status om erfaringer med udbud og udlicitering fra august 1995. Det er der ikke noget hokusfokus i, for det skyldes slet og ret konkurrence, og alle monopoler stivner, hvis de ikke udsættes for pres og konkurrence.

For det andet tvinger udliciteringen i højere grad politikerne til at sætte mål for den offentlige service. Forudsætningen for at udbyde sine driftsopgaver er jo, at man gør sig lysende klart, hvad det er, man efterspørger. Politikerens rolle styrkes som den, der tager stilling til serviceniveau, til fordelingskriterier og til finansiering, kort sagt til politik, men som ikke fedtes ind i rene driftsmæssige spørgsmål.

For det tredje er ren opgaveløsning på området for de såkaldte offentlige velfærdsydelse som f.eks. hjemmehjælp forudsætningen for, at den enkelte borger kan få en større grad af individuel indflydelse og en større grad af valgfrihed. I en tid, hvor den kritiske forbruger prises som begreb, når talen falder på fransk rødvin og økologiske kartofler, er der noget skærende dobbeltmoralisk ved, at forbrugere af offentlig service afskæres fra at stemme med fødderne, og så går jeg her let hen over den udprægede mangel på logik, der præger landets statsminister, når han nedgør private firmaers muligheder for på forsvarlig vis at gøre rent og vaske op hos pensionisterne, men øjensynlig trives helt fint med, at deres praktiserende læge er privat.

For det fjerde vil en større privat medproduktion styrke de medarbejdere, der skal løse opgaverne. Fra at være randmedarbejdere i en offentlig f.eks. kommunal organisation, der spænder over børnenepasning, tandpleje, miljøtilsyn, renovation, græsslåning, skatteopkrævning og meget andet, vil de opleve at blive nøglemedarbejdere i en virksomhed, der alene skal koncentrere sig om det og kun det, den er god til.

For det femte vil en systematisk udlicitering af offentlige opgaver udgøre et enormt vækstpotentiale for den skov af private virksomheder, hvis indtjening hele samfundets velstand beror på. Når f.eks. danske entreprenørvirksomheder traditionelt har haft så stor succes på eksportmarkederne, skyldes det jo bl.a., at vi i Danmark har haft en lang og god tradition for at udlicitere anlægsopgaver til private. Det har givet de danske virksomheder et hjemmemarked og dermed et godt afsæt for eksport.

Helt anderledes ser det ud på området for velfærdsydelser, hvor den offentlige sektor har en nærmest monopollignende situation. I 1992 var der således kun beskæftiget 53.000 personer i den private velfærdssektor mod 526.000 i den offentlige. Dermed går Danmark glip af et enormt eksport- og dermed også et enormt indtjeningspotentiale. Der findes næppe et land, der har så høj en offentlig selvudførelsesgrad som Danmark. Det bør der laves om på, hvis vi fremover skal have råd til at løse samfundets kerneopgaver forsvarligt, og hvis selvstændighedskultur ikke blot skal være et emne til skoleundervisning, men noget, der kan opleves i virkeligheden. Det bør vi lave om på, hvis vi vil gøre os fri af den klemme mellem høje skatter og utilstrækkelig offentlig service, der truer med at sande velfærdssamfundet til, og det bør vi lave om på, hvis, kunne man fristes til at sige, vi vil have mere velfærd for pengene.

Jeg vil godt afslutningsvis på vegne af Fremskridtspartiet, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Venstre fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget fastslår, at den offentlige sektor ikke kan og skal klare alle problemer, er det af stor betydning for serviceniveauet, kvaliteten, effektiviteten og økonomien i den offentlige sektor, at der sker udlicitering af opgaver til frivillige foreninger, hjælpeorganisationer og private firmaer.

Derfor pålægges regeringen at fremlægge en handlingsplan for udlicitering i den offentlige sektor inden den 1. maj 1996.

Handlingsplanen skal indeholde følgende elementer:

- måltal for udlicitering i stat, amter og kommuner,
- vejledning, information og erfaringsmateriale til stat, amter og kommuner om udlicitering,

- sikring af offentlige drifts- og forvaltningsenheders økonomiske incitament til at udbyde opgaver,
- oprettelse af en særlig udliciteringsrådgivning under Finansministeriet, der kan bistå stat, amter og kommuner med konkrete udliciteringer,
- udvidelse af Udliciteringsrådets arbejdsområde til også at omfatte amters og kommuners udlicitering,
- afholdelse af en udliciteringskonference med repræsentanter for erhvervslivet, stat, amter og kommuner i efteråret 1996.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.»

(Dagsordensforslag nr. D 38).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Der står i dagsordensforslaget, at handlingsplanen skal sikre offentlige drifts- og forvaltningsenheder økonomisk incitament til at udbyde opgaver. Hvis det skal sikres, må det jo være noget, der skal gennemføres ved lov, og mit spørgsmål er: Hvad er det for en lovgivning, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet forestiller sig skal gennemføres i relation til det kommunale selvstyre med henblik på at sikre sådanne incitamenter?

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Lad mig først sige til hr. Klaus Hækkerup, at forslagsstillerne jo med dette dagsordensforslag lægger op til, at regeringen nu får en periode til at gøre det hjemmearbejde, som vi faktisk mener at regeringen har forsømt siden sin tiltrædelse, og komme med nogle konkrete forslag til, hvordan man kan skabe et incitament til at foretage udlicitering; det kræver ikke nødvendigvis en lovgivning.

Man kunne forestille sig mange modeller: På det statslige område kunne man forestille sig at der blev brugt lønsumsbegrænsninger, hvilket borgerlig-liberale regeringer tidligere har haft stort held med, for på den måde at skabe incitament til, at den enkelte ressortminister ser positivt på de muligheder, der kunne være for at lægge opgaver ud til private.

Taler vi om kommunerne, kunne man ligeledes forestille sig flere modeller, men helt oplagt var det da, at spørgsmålet om selvudførelsesgrad og udlicitering af opgaver til private var et element, der indgik i de drøftelser mellem regeringen og kommunerne, som traditionelt finder sted på det tidspunkt, hvor handlingsplanen skal ligge færdig, sådan at det er et kriterium, der indgår, når man udregner bloktilskud.

Men vi er åbne. Det, vi med dagsordensforslaget har ønsket at lægge op til, er, at denne sag, som har været taget af den realpolitiske dagsorden i en række år, nu sættes på dagsordenen igen. Det vil glæde os meget, hvis Socialdemokratiet kan stemme for dagsordenen, således at vi kan få en åben dialog i hele Folketinget om, hvordan handlingsplanen skal tage sig ud.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Et af de allerbedste incitamenter for driftsenheder og forvaltningsenheder i stat, amt og kommune til at gå i gang med udlicitering er, at den besparelse, som det er muligt at opnå, ikke bare skal afleveres i kommunekassen, amtskassen eller statskassen. Derfor ligger der også i den formulering en mulighed for, at de pågældende forvaltningsenheder selv kan beholde en del af den besparelse, der opnås, når man udliciterer. Der er altså tale om en mulighed for at have en gulerod.

Når hr. Klaus Hækkerup spørger, hvilke lovforslag det så er, der skal gennemføres for det, er svaret, at det bestemte ikke behøver at betyde, at der skal gennemføres lovgivning. Men med de over 8.000 love og mere end 92.000 bestemmelser, vi har i Danmark, er det ikke sikkert, jeg har overblik over dem alle sammen, så skulle der være et enkelt sted, hvor der er brug for lovgivning, finder vi såmænd nok også ud af det, hvis der er flertal for at vedtage dagsordensforslaget.

Men der ligger altså også en tilkendegivelse af, at de pågældende enheder selv kan høste en del af det besparelsesprovenu, som er muligt, og dér siger erfaringerne jo fra både amterne, kommunerne og i særdeleshed staten, at besparelsesmuligheden ligger omkring de 30 pct. – ja måske endda over. Så der er altså nogle penge, som dels kan bruges til kvalitetsforbedringer, dels kan gå tilbage i de pågældende kasser. Jeg ved godt, at det er en helt eksotisk tanke, men det kunne jo være, at man kunne lade nogle af pengene gå tilbage til skatteyderne med en und-

skyldning for, at man er kommet til at opkræve for mange penge, fordi det faktisk var billigere at løse opgaven, end man havde regnet med.

Endelig kan de pågældende driftsenheder som sagt selv få fornøjelsen af at bruge en del af besparelsen til at forbedre deres område.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Adspurgt direkte om, hvilken lovgivning vi kunne tænke os, kan jeg sige, at vi både kan gå ind for de forslag, Venstre fremsætter, og for dem, Fremskridtspartiet fremsætter, og så vil vi i øvrigt også kunne gå ind for, at statens udbudscirkulære udvides til at omfatte amter og kommuner.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det kan man da kalde en blankocheck, når hr. Kai Dige Bach siger, at han kan gå ind for de lovforslag, Venstre, De Konservative eller Fremskridtspartiet fremsætter.

Når hr. Løkke Rasmussen siger, at det, man ønsker, er, at lønsummen i staten reduceres for at give et incitament til en udlægning, kan der jo være to ting i det.

Den ene er det velkendte borgerlige kneb at sige: At nu reducerer vi lønsummen, og så åbner vi til gengæld for at afholde konsulentudgifter ved siden af, så man får løst opgaverne på den måde. Det får man jo ikke nogen besparelser, nogen effektiviseringer eller noget overblik over den offentlige forvaltning af.

Den anden er: Hvad nu, hvis man reducerer lønsummen og man så ikke opnår nogen besparelse? Hvis det nu viser sig, at tilbudsgiverne ikke kan gøre det billigere, måske oven i købet dyrere, som man jo har set det nogle steder, hvad så? Ja, så er det her jo bare et forsøg på at sænke det offentlige serviceniveau, bare et forsøg på at sige: Æh, bæh, buh, her kan man se, at den offentlige sektor slet ikke duer. Det er lidt af den politik, vi nok har følt at Venstre og De Konservative fulgte i de mange år, de sad i regering sammen, men det er da bestemt en politik, vi fra Socialdemokratiets side klart må afvise.

Jeg vil også sige, at jeg synes, det er helt utilfredsstillende, når hr. Løkke Rasmussen bare siger, at på det kommunale område er det jo noget, man kan aftale ved de årlige forhandlinger om kommunernes økonomi for det næste år. Det er jo ikke, fordi Venstre har vist den store positive vilje til at medvirke til aftalerne om

kommunernes økonomi, når vi ser tilbage på de sidste to år, og en forestilling om, at man i en aftale, der ikke er bindende for kommunerne, skal kunne tvinge sådan noget igennem, synes jeg da er fuldkommen håbløs.

Så mit spørgsmål er: Når der står, at handlingsplanen skal sikre offentlige drifts- og forvaltningsenheder økonomisk incitament til at udbyde opgaven, hvad er det så for en lovgivning, der skal gennemføres for at sikre det?

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det er med en stor ildhu, at hr. Klaus Hækkerup nu i ellefte time kaster sig ind i debatten. Jeg vil gerne sige, at for forslagsstillerne har det jo været en intention, at vi hermed kunne fremsætte et forslag om motiveret dagsorden, som kunne samle bred opbakning, for at fastholde denne debat som noget centralt, som samtlige Folketingets politiske partier kunne være med til at give indhold. Så frem for blot at stille mange spørgsmål var det jo mere interessant, hvis Socialdemokratiets ordfører ville give nogle bud på, hvordan man skulle fastholde denne debat.

Jeg skal bare gentage mig selv og så sige, at det her ikke nødvendigvis kræver nogen lovgivning. Hvis dette dagsordensforslag bliver vedtaget, er der en forpligtelse for regeringen til at gøre sig nogle overvejelser om, hvordan man kan skabe økonomiske incitamenter. Jeg har givet svaret, for så vidt angår statens område, og når hr. Klaus Hækkerup så spørger, hvad nu, hvis det bliver dyrere, for det er der også eksempler på, vil jeg bare spørge: Hvad er det for eksempler? Hvad er det for konkrete eksempler? Jeg kender ikke et eneste eksempel på, at det, at man har udbudt en opgave, har gjort, at den er blevet dyrere. I det mindste har man jo altid muligheden for at fastholde den i eget regi til den pris, man hele tiden har produceret opgaven for, så det kan aldrig blive dyrere. Det kan højst blive billigere og bedre, vil jeg sige til hr. Klaus Hækkerup.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Når man hører hr. Klaus Hækkerup, virker det desværre, som om han søger med lys og lygte for at finde en undskyldning for senere at kunne meddele, at Socialdemokratiet ikke kan støtte det dagsordensforslag, som er fremsat. Det vil være dybt beskæmmende, hvis det er tilfældet. Nu har tre af forslagsstillerne, og nu den fjerde,

meddelt hr. Klaus Hækkerup, at det ikke nødvendigvis kræver lovændring, og at man er åben for at vurdere, præcis hvilket instrument man skal bruge for at få et økonomisk incitament for forøget udlicitering. Hvis Socialdemokraterne så fortsat på baggrund af det vil fastholde, at de under ingen omstændigheder vil være med til at tale om, hvordan man skaber et incitament til øget udlicitering, kan de jo kun vende tilbage til den totale afvisning, som bl.a. statsministeren foretog over for nogle partikolleger, som ønskede en øget diskussion om det her, og konstatere, at det åbenbart er hr. Klaus Hækkerups udgangspunkt her i dag at få enhver fremtidig debat om, hvordan man kan øge incitamentet til udlicitering, skudt ned, før den overhovedet er kommet i gang. Det vil være ulyksaligt, hvis det bliver udgangen på denne debat.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg kan såmænd godt meddele hr. Thulesen Dahl, at vi i Socialdemokratiet ikke vil kunne stemme for den foreslåede dagsorden.

Jeg vil også godt sige, at jeg synes, det er en underlig reaktion, når man spørger om, hvad der egentlig ligger i begrebet at sikre, så at svare: Nu skal I lade være med at spørge så meget; nu skal I bare vise positiv vilje og så vedtage det, vi har lagt frem.

Det synes jeg da er en besynderlig argumentation. Det er jo for, at man bagefter kan stå op og sige: Jamen I vedtog jo selv, at der stod »at sikre«. Hvad har I så gjort for at sikre?

Hvis vi ikke kan stille spørgsmål og få nogle ordentlige og velbegrundede svar vedrørende det dagsordensforslag, som man gerne vil have os til at stemme for, synes jeg da, det er helt håbløst at forestille sig, at vi nogen sinde ville kunne gøre det.

Jeg vil godt sige, at jeg synes ikke det, hr. Lars Løkke Rasmussen har svaret, hverken for så vidt angår det kommunale område, eller for så vidt angår det statslige område, på nogen som helst måde er tilfredsstillende.

Hvis hr. Lars Løkke Rasmussen gerne vil have eksempler på, at det er blevet dyrere, vil jeg henvise til Socialforskningsinstituttets arbejdsnotat nr. 2 fra 1994: »Valgfrihed og konkurrence i svensk ældrepleje«. Der er omtalt en række svenske erfaringer, hvor der står, at det bliver dyrere. Det var det, jeg nævnte i min indledning.

Begrundelsen er, at man har en række borgerligt ledede kommuner, der ønsker at udlicitere eller anvende andre former for privatisering udelukkende af ideologiske grunde og uden hensyn til, om der rent praktisk kan opnås besparelser ved det. Og ærlig talt, det vil jeg faktisk kalde beton, når nu det ord skal bringes ind i debatten i dag.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg fornemmer på hr. Klaus Hækkerup, at hr. Klaus Hækkerup er fuldstændig argumentresistent. Der er tale om overhovedet ikke at høre efter, hvad der bliver sagt.

Samtlige partier bag dagsordenen har nu været oppe at give en udførlig forklaring med en vifte af eksempler på, hvordan disse incitament kan bruges.

Hvis man læser præambelen i dagsordenen, fremgår det klart, at det, der er meningen, er, at nu skal regeringen komme med et udspil. Det er sådan set det, vi har en regering til.

Så har vi i dag givet nogle vejledninger med hensyn til, hvordan vi godt kunne tænke os at den handlingsplan skal udformes. Det er ikke rimeligt at afæske forslagsstillerne alle detaljerne. Hvad er der så tilbage for regeringen? Så er der jo ingen grund til at bede regeringen om at komme med den pågældende handlingsplan.

Men i forhold til det konkrete, som jo optager hr. Klaus Hækkerup så voldsomt, er det, som det er blevet nævnt, muligt at bruge lønsomsbegrænsninger; det er muligt at indgå i forhandlinger med finansministeren, indenrigsministeren og kommunerne og indbudgettere det dér, og det er muligt at bruge den økonomiske gulero, som går ud på, at man efterlader en del af provenugevinsten ude hos den enkelte institution, osv. osv.

Alle disse ting har været nævnt her. Hvis hr. Klaus Hækkerup bliver ved med at hævde, at vi ikke er i stand til at redegøre for det, så er det et forsøg på at afspore debatten. Folketingets forhandlinger kan jo dokumentere, at spørgsmålene er blevet grundigt besvaret. Det er jo ikke sådan, at vi alle har siddet tavse og ikke været i stand til at svare på spørgsmål. De er blevet besvaret; fire gange, og nu med mig femte gang, er der gået en ordfører op og har givet en udførlig beskrivelse af, hvad vi forestiller os af muligheder.

Så er det op til regeringen, hvis denne handlingsplan bliver lagt frem i Folketinget, at for-

tælle før og imod og forklare, om der er nogle steder, hvor vores ekstreme netværk af lovgivning i Danmark gør, at vi et eller andet sted har en eller anden mærkelig lov, som kræver, at § 3, stk. 2, litra g, bliver lavet om. Men hvis der er et flertal i Folketinget for dagsordenen, er der også et flertal for at lave en sådan lovændring.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det bliver også meget kort, for jeg kan i det hele henholde mig til, hvad hr. Kim Behnke netop har sagt.

Det, vi oplever her, er jo et ynkeligt forsøg på at krybe i dækning og væk fra en debat, som man ikke tør stå ved.

Sandheden er jo, sådan som det også er blevet dokumenteret i debatten, så langt den har strakt sig indtil nu, og som det fremgår klart af begge ministres besvarelser, at der ikke sker noget på dette område. Fra alle sider, fra eksperter, fra erhvervsorganisationerne, fra Kvindeligt Arbejderforbund, fra betydningsfulde kredse i Socialdemokratiet, peger man på, at vi skal nytænke, at vi skal turde gå nye veje.

Det, vi så forsøger her, er at give et bud på, hvordan vi kan sætte fokus på dette emne sagligt uden alle disse populistiske eller ideologiske undertoner, som måske historisk har præget denne debat. Hvordan kan vi sætte fokus på denne debat? Og så stikker hr. Klaus Hækkerup som den første hovedet i busken.

Når man så spørger til konkrete eksempler på, hvor det er blevet dyrere, skal man til broderlandet Sverige. Hvad er det for nogle danske eksempler? Mig bekendt diskuterer vi her, hvordan vi ønsker at indrette det danske samfund. Det er den opgave, som er givet Folketinget, og lad os nu lige få løst den først, før vi går over Sundet.

Hvad er det for nogle konkrete danske eksempler, hr. Klaus Hækkerup kan fremdrage på, at det er blevet dyrere at gøre sig den anstrengelse at spørge andre, hvad de skal have for at løse den opgave, man indtil nu har løst i eget regi? Jeg kender ingen eksempler – ingen eksempler! Og hvis det endelig skulle ske, at man lægger et bud ud og får nogle dyre priser ind, ja, så beslutter man sig da bare for at fastholde opgaven i eget regi. Det er vel logik og helt i overensstemmelse med de principper, hr. Klaus Hækkerup også selv har været inde på tidligere i debatten.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Lars Løkke Rasmussen spørger, om der er eksempler på, at det er blevet dyrere at udføre opgaven.

Ja, man må jo sige, at da det lykkedes Scandinaavian Service Partners at vinde licitationen om madleverancen på Rigshospitalet, kom de jo ind ved et underbud, og det var åbenbart så meget under prisen, at firmaet slet ikke kunne klare det til den pris og måtte opgive at vedstå resultatet af licitationen.

Jeg kan se, at hr. Lars Løkke Rasmussen bladrer i den redegørelse, ministeriet har lavet. Det står helt fint beskrevet i redegørelsen, præcis hvordan det forløb, og det er selvfølgelig et tegn på, at man fra det private firma er kommet med et underbud. Og omkostningerne ved derefter hurtigt at skulle overtage opgaven og løse den hviler alene på det offentlige.

Lad mig spørge hr. Lars Løkke Rasmussen og hr. Kim Behnke, som er så ivrige på det her område, og som de siger, at vi skal lave en aftale med kommunerne om at øge udliciteringen: Hvad er der overhovedet i dag, der forhindrer kommunerne i at øge udliciteringen, hvis de vil? Hvad forhindrer de kommuner, hvor der er absolut Venstre flertal, i at øge udliciteringen? Hvad forhindrer Farum Kommune i det? Hvad er det egentlig, der står i vejen for, at man kan gøre det? Ja, jeg spørger bare. Det ville da være rart at vide, hvad det er, vi skal aftale med kommunerne at de skal have lov til, som de ikke allerede må i dag.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det var dog det dårligst valgte eksempel, som hr. Klaus Hækkerup kunne komme i tanke om. Det er jo netop ikke et eksempel på, hvordan det er blevet dyrere. Det er et eksempel på, hvordan en privat virksomhed har givet et bud, som lå markant under de tidligere produktionsomkostninger.

Det er rigtigt, at som tingene forløb, blev det ikke konkret det firma, der udførte opgaven. Men hvad skete der så? Der skete jo præcis det, som hr. Klaus Hækkerup har stået og prist i sin egen ordførertale, at i den proces havde medarbejderne på Rigshospitalet selv afgivet et tilbud, som lå under de omkostninger, der var på Rigshospitalet, før man udbød opgaven. Da det private firma faldt fra, henvendte direktionen sig til medarbejderne, og medarbejderne blev for-

pligtet på et bud, der var lavere end de produktionsomkostninger, man havde haft før.

Det er netop et ganske godt eksempel på, hvordan det at efterprøve opgaverne i en åben konkurrence, her i en sammenhæng, hvor medarbejderne også spiller med, er en ganske god idé. Så det er det dårligst valgte eksempel. Jeg mangler stadig et konkret eksempel på, hvordan et udbud har ført til, at de offentlige driftsomkostninger er steget.

Kai Dige Bach (KF):

I Det Konservative Folkeparti er vi glade for enhver lejlighed til at tale om udlicitering. Vi er i det hele taget optaget af at få så mange og så gode serviceydelser til borgerne som muligt for de færrest mulige skattekrone. Vi håber også, at vi med denne debat kan få manet det spørgsmål i jorden, at udlicitering kun er et spørgsmål om ideologi.

Heldigvis er udlicitering et af de emner, der er oppe i tiden, samtidig med at det er utrolig vigtigt for samfundet, og med den sidste tids udmeldinger fra dele af Socialdemokratiet kan man vist roligt konstatere, at der må være et stort flertal i Folketinget for i hvert fald at få en dybtgående udliciteringsdiskussion og -analyse i gang.

Vi plejer at kunne blive enige med Socialdemokratiet i, at monopoler aldrig er af det gode, og det mener vi bestemt også gælder, når det offentlige er udførende. Vi mener ikke, at det offentlige ud over myndighedsopgaver som politi, militær osv. har særlige forpligtelser eller forudsætninger for selv at påtage sig udførelsen af service- eller erhvervsopgaver.

Hvad betyder da udlicitering for et amt eller en kommune? Det betyder, at løn og produktivitet kan knyttes bedre sammen, ligesom det private erhvervsliv har større tradition for og erfaring i driftsledelse end det offentlige system. Det betyder faktisk, at det offentlige får det bedste af alle verdener. Det offentlige får nemlig det privilegium at blive kunde, og kunder kan stille krav, endda uden at blive impliceret i en masse ansvarspådragende detaljer.

Kunder kan selv bestemme, hvor de vil handle, og hvis varen ikke lever op til forventningerne, kan de også handle et andet sted. Ja, mere fordelagtigt kan det jo ganske simpelt ikke blive.

Men det betyder ikke, som SiD's fagblad skriver i sit sidste nummer, at politikerne løber fra ansvaret. Det er her, ideologivognen løber af sporet. Politikerne har altid ansvaret for, hvad

skatteborgernes penge bliver brugt til, og det bliver meget lettere at have ansvaret, når man ikke skal beskæftige sig med et uvedkommende drifts- og arbejdsgiveransvar; så kan politikerne endelig koncentrere sig om den overordnede helhedsopgave, som det at have ansvaret burde indebære.

Hvis det offentlige ikke virker, har politikerne ansvaret. Hvis udliciteringen ikke virker, har politikerne også ansvaret, men hvis udliciteringen ikke virker, er det meget lettere for politikerne at gøre noget ved det.

Man løber heller ikke den risiko, at en kommune f.eks. kommer til at favorisere sine egne driftsaktiviteter. Man skal hele tiden huske, at en kommune er kommune for alle virksomheder i kommunen og ikke kun for kommunens egne virksomheder.

Vi er grundlæggende enige med indenrigsministeren i hendes hyrdebrev til kommunerne om, at der er andre hensyn at tage end prisen. Vi er også enige med ministeren i, at der bør være fuldstændig gennemsigtighed i de tilfælde, hvor kommunen selv deltager i licitationen.

Man kan selvfølgelig ikke forvente en prisreduktion på 40-50 pct. og så regne med at få løst opgaverne nøjagtig som tidligere. Det og så kulturetchokket var det dilemma, Rigshospitalet havde en overgang.

Men at der f.eks. generelt skulle være et bedre arbejdsmiljø i det offentlige, savner vist en seriøs begrundelse, medmindre man da kan opfinde et argument for, at højere sygefravær er tegn på et bedre arbejdsmiljø. På sygestatistikken ser det nærmest ud, som om det er tre gange så sundhedsfarligt at arbejde for det offentlige.

Det er vel heller ikke udtryk for dårligere kvalitet, at man måtte tilkalde det private firma Jydsk Rengøring til hovedrengøring i køkkenet på Amtssygehuset i Herlev, da det for nylig blev udsat for gentagne salmonellaangreb.

De private løsninger er endda ofte en god inspiration for det offentlige. F.eks. er det da først nu efter oprettelsen af flere private hospicer, at vi har hørt nogle af de store væsener beskæftige sig med den tanke.

Ingen vil vel heller påstå, at privatsygehusene har forøget det offentliges ventelister. Hvis ikke den politiske prioritering, som de offentlige sygehuse sukker efter, skal blive en behandlingsrationering, kommer vi heller ikke her uden om en delvis udlicitering. Ventelister skal

afskaffes ved tilbud om behandling på et privat hospital.

Vi har også et par spørgsmål til ministeren eller ministrene. ISS er fremkommet med et debatindlæg, hvoraf det fremgår, at hjemmehjælpen i kommunerne kun bruger 50 pct. af de normerede timer på direkte serviceydelser og kontakt med de ældre, samt at sygefraværet er 15 pct. Kan ministeren bekræfte disse tal? Det rimer jo ikke med statsministerens udtalelser om, at man altid får den samme person i huset, når bare det er en kommunal hjemmehjælper.

Når nu ministeren indledningsvis og i pressen i går gav den for os så glædelige melding, at udliciteringen ikke er faldet, som der står i dagsordenen, kan ministeren så også fortælle os, hvor meget den er steget, når man trækker udliciteringen til andre offentlige driftsafdelinger fra?

Så stillede jeg et spørgsmål til hr. Klaus Hækkerup, som jeg slet ikke fik svar på. Det vil jeg gerne gentage her: Hvad er det, det offentlige kan måle hos sig selv, som det ikke kan måle hos andre, og hvilke instrumenter bruger man til det, når man siger, at man ikke vil have andet end offentlig hjemmehjælp, fordi man ikke kan kvalitetsmåle den? Hvad er det for nogle måleinstrumenter, det offentlige har, som ikke er tilgængelige for det offentlige, når de skal måle andre end sig selv? Det synes jeg er et meget spændende spørgsmål, og jeg glæder mig til at få det besvaret.

Vi glæder os i øvrigt over ministerens forskellige tiltag og håber, at den igangsatte rapportering og vurdering ønskes for at få en objektiv vurdering og ikke kun for at finde argumenter imod.

For at komme over de naturlige barrierer, der er i kommunerne for en yderligere udlicitering, tror Det Konservative Folkeparti på fordelene ved udlicitering og ser gerne nogle flere initiativer fra regeringen.

Det Konservative Folkeparti så f.eks. gerne, at kommunerne i deres hverandetårige rapport til borgerne om de udliciterede områder også kom med en vurdering af driften i de områder, der ikke var udliciterede. Vi så også gerne en lille ting: at alle indsamlingsordninger udliciteres. Og så så vi gerne, at kommunerne ligesom staten rettede sig efter statens udbudscirkulære.

Vi henviser i øvrigt til vores fælles foreslåede dagsorden.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Det er til hr. Kai Dige Bach, der sagde noget i retning af, at vi ikke kommer uden om, at de private hospitaler ikke har forøget ventelisterne i det offentlige sygehusvæsen. Dertil vil jeg gerne sige: De har altså hverken lagt til eller trukket fra i denne her sammenhæng.

I Det Radikale Venstre har vi ikke spor imod privathospitaler. Vi har heller ikke noget imod, at amterne beslutter sig for at lægge operationer over til privathospitalerne, men vi har så få privathospitaler og så få og små klinikker af den type, at de praktisk taget ingenting betyder i det store billede.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Det første spørgsmål, man stiller sig, er, hvorfor forespørgerne har stillet spørgsmålet om udlicitering til regeringen. Hvorfor stilles det ikke i stedet til deres egne kommunalbestyrelsesmedlemmer og borgmestre? I den udstrækning der overhovedet skal ske udlicitering, er det vel først og fremmest i kommunerne, den skal ske.

Svaret er selvfølgelig, at forespørgerne ikke er interesseret i, at en opgave bliver løst bedst muligt. De er interesseret i at køre en rent ideologisk debat. Privatisering og udlicitering er i deres ideologi blevet tryllemidler, der skal løse alle problemer.

SF afviser den holdning. Vi tror ikke på privatisering og udlicitering som tryllemidler, og vi noterer, at det gør flertallet af de borgerlige kommunalrædder heller ikke. De tager først og fremmest udgangspunkt i de konkrete problemer, som deres kommune har, og prøver at finde de bedst mulige løsninger, og det bør de faktisk have ros for.

Men vi afviser også at blive gjort til de privates ideologiske skyggebilleder, der forlanger, at alting skal være offentligt. Vi nægter simpelt hen at diskutere på den led. I stedet vil vi tage udgangspunkt i borgernes behov og diskutere, hvordan de imødekommes bedst muligt og med størst mulig valgfrihed for den enkelte. Mere samfund, mindre stat, er vores slogan, ikke mere marked, mindre stat.

Var det da ikke det, som Hilden og the Hackers sagde, vil nogle spørge. Det var muligvis det, de ville sige. Det var faktisk ikke det, som de skrev. De nævnte nogle eksempler på offentlige opgaver, der kunne udliciteres. De nævnte ikke eksempler på opgaver, der burde afprivatiseres. Og de nævnte slet ikke eksempler på

opgaver, der kunne løses på en helt tredje måde, nemlig i form af selvorganisering. Og de kom derved til at skrive, at Venstre ikke har helt ret men at partiet dog har ret en del af vejen, og derfor gik det galt for dem.

Som sagt vil vi tage udgangspunkt et helt andet sted, nemlig i selve opgaverne og i borgerens behov. Lad mig tage nogle eksempler: Brandvæsenet er i næsten alle vestlige samfund en kommunal opgave. Danmark skiller sig ud her, idet brandvæsenet er en redningstjeneste, der i de fleste kommuner er udliciteret til en privat virksomhed og har været det i mange år.

Det har vi ingen problemer med, i den udstrækning opgaverne bliver løst ordentligt. Men for nylig havde vi en helt tåbelig diskussion om, hvorvidt kommunalt ansatte måtte skære forulykkede bilister fri af bilerne eller de skulle vente, til de privatansatte nåede frem. Problemet er nu løst, for de, der kommer først, skal skære de forulykkede fri. Men ellers kunne jeg her pege på en oplagt opgave, der burde afprivatiseres.

Et andet eksempel er hjemmehjælpen. Som så mange andre medlemmer har jeg familiemedlemmer, der får hjemmehjælp. Jeg har endda et par stykker i udlandet; jeg kan nævne et ægtepar i en landsby i Colorado nær grænsen til Utah og en gammel kone i Moskva. Jeg nævner dette for at illustrere, at begrebet hjemmehjælp langtfra er begrænset til Danmark og tilstødende lande.

I øvrigt vil jeg holde mig til danske forhold, som jeg kender bedst. Jeg tror, mine erfaringer svarer til de fleste andres. De ældre er glade for at få hjælp og næsten altid glade for de mennesker, der kommer.

Men det betyder ikke, at alt er i orden. For tit svigter hjælpen; der kommer simpelt hen ingen. Og når hjælpen kommer, er det en hærskafe af forskellige mennesker, der kommer rundt i ældres private hjem. Begge dele er kæmpeproblemer. Tryghed er det altafgørende for mennesker og især for svage mennesker.

Dermed er også sagt, at en grænsedragning mellem offentligt og privat, som nogle regeringsmedlemmer har gjort sig til talsmænd for, nemlig at offentligt ansatte kan tage sig af den ældres personlige pleje, medens privatansatte kan gøre rent i den ældres hjem, under ingen omstændigheder er løsningen på noget som helst.

I stedet skal vi tage hensyn til de reelle problemer, nemlig at den ældre skal være tryk, at

den lovede hjælp altid kommer, at hjælpen er tilstrækkelig, og at hjælpen ikke er fordelt på flere mennesker, end den ældre kan nå at lære at kende og blive tryk ved.

Og hvorfor i øvrigt ikke lade den ældre selv vælge sin hjemmehjælp? Hvorfor lader vi ikke den ældre selv bestemme, hvilken hjælp der skal ydes? Det må være udgangspunktet.

Forbedring kan ske på så mange måder, og den mest oplagte er en bedre organisering af den offentlige indsats. Men også oprettelsen af selvejende organisationer i samarbejde med ældreorganisationer bør være en nærliggende mulighed. Det allerbedste er måske at give den enkelte valgmulighed mellem forskellige løsninger. Det centrale er at tage udgangspunkt i den ældres behov og så langt som muligt bygge på den enkeltes egne kræfter.

Dermed finder vi ikke hjemmehjælp egnet til privatisering. Det skyldes ikke, at vi ikke tror, at privatansatte kan levere lige så god pleje som offentligt ansatte. Men der er problemer af en anden art. Tag et eksempel: Hvis det nu viser sig, at den ældre ikke kun har brug for hjemmehjælp, men også for hjemmesygepleje, risikerer den privatansatte hjemmehjælper at fyre sig selv ved at formulere et sådant ønske videre. Det viser bare, at det simpelt hen er uhensigtsmæssigt, at de forskellige dele af ældreplejen er i hver sit regi.

Som et tredje eksempel vil jeg nævne sygehusvæsenet, der nu var nævnt i det socialdemokratiske oplæg. Det mest karakteristiske ved dansk sygehusvæsen sammenlignet med næsten alle andre vestlige lande er, at det er billigt. Vi bruger i Danmark 6 pct. af BNP på sundhedsvæsenet. Hvis vi f.eks. sammenligner med USA, vil man se, at man dér bruger 14 pct. af BNP på sundhedsvæsenet. 45 pct. af den amerikanske befolkning får faktisk gratis – det vil sige skatteyderfinansieret – hjælp, når de er syge, og med mindre brugerbetaling end i Danmark betyder det, at de offentlige udgifter til sundhedsvæsenet er noget større i USA end i Danmark.

Disse tal dementerer grundigt alle borgerlige påstande om, at offentlige løsninger altid er dyrere end private. Tværtimod skyldes en væsentlig del af de større amerikanske udgifter rent spild.

Men vi vil også være ærlige nok til at erkende, at en del af prisforskellen skyldes en kvalitetsforskel. Vi er efterhånden kommet for langt ned i udgifterne til sundhedsvæsenet. Derfor er

opskriften enkel: Hvis vi vil forbedre det danske sundhedsvæsen, må vi bevilge flere penge til det. Derfor hjælper det ikke at gå over til delvis privatiserede løsninger. Al international erfaring viser, at det blot medfører flere omkostninger og større klasseforskelle.

Det følger af det, som jeg har sagt, at vi under ingen omstændigheder vil være med til at pålægge eller opfordre kommunerne til at privatisere eller udlicitere mere. Vi vil derimod opfordre kommunerne til at tage udgangspunkt i borgernes behov, når de skal vælge løsningsmodel. Det kan i nogle tilfælde betyde udlicitering, og i andre tilfælde kan det betyde, at kommunerne selv vælger at løse opgaver, der tidligere har været udliciteret. I mange tilfælde vil det forhåbentlig betyde, at der opstår nye modeller byggende på selvorganisering. Vi afviser derfor ikke, at udlicitering i nogle tilfælde kan være en løsning.

Jeg vil slutte af med at sige et par ord om det, vi har set nogle kedelige eksempler på, nemlig hvor tidligere velfungerende offentlig service er blevet smadret på grund af klodset udlicitering. Her kunne tages et citat fra det brev, som ISS har sendt til ordførerne. Jeg citerer:

»Det er således karakteristisk, at eksempler på udliciteringer, der kritiseres, altid bliver gennemført med det ene formål at spare penge.«

Jeg er meget enig i dette citat. Når borgerlige politikere skruer hovedet af og på forhånd indregner en stor besparelse ud fra deres rent ideologisk betingede tro på, at private løsninger er bedre end offentlige, skal det gå galt.

Et andet punkt, som jeg vil fremhæve, er det væsentlige i at medtage arbejdsmiljøvilkår i udliciteringsbetingelserne. En anden vigtig grund til, at udliciteringerne er gået grundig galt, er nemlig, at de ansattes arbejdsmiljø forringes på grund af udliciteringen.

Som det vist er fremgået af indlægget, vil vi stemme imod den foreslåede dagsorden.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Konklusionen på SF's ordførers, hr. Keld Rahbæk Møllers, ordførertale har jeg svært ved at forstå, for i store dele af SF's ordførertale blev der jo netop argumenteret sagligt og grundigt for, at i stedet for, at tingene skal foregå i offentligt regi, kan de foregå i forskellige former for foreninger og sammenslutninger, og hr. Kjeld Rahbæk Møller var inde på, at man kunne forestille sig, at det var ældreorganisationer osv.,

der gik ind og organiserede hjemmepleje, hjemmehjælp osv.

Ja, fremragende! Fordelen ved SF er, at SF evner at tænke nyt. Vi har i dag måttet slås nok så meget med Socialdemokratiet, for dér er det enten rent kommunalt eller rent offentligt, eller også er det de store multinationale. Jo færere et firmanavn man kan nævne, jo bedre!

Det, der står i dagsordenen, er jo netop, at det kan udlægges til private og til foreninger, hjælpeorganisationer osv. Der ligger ikke noget som helst ønske om, at det er ISS, eller hvem man nu kunne nævne af store firmaer, som løber med alt det her.

Rent faktisk har jeg det personlige synspunkt, at det ville glæde mig, hvis man i kommunerne oplevede, at der var nogle selvgroede foreninger osv., som kom med nogle af de her servicetilbud, og som jo altså også på lige fod kunne få betaling fra kommunen for at løse opgaven.

Men det er vigtigt, at der altid er en valgmulighed. Det er dårligt med offentlige monopoler, det er dårligt, hvis private firmaer har monopol, og det er også dårligt, hvis der er en stor organisation som Ældre Sagen eller lignende, som sætter sig fuldstændig på det her, og man så kun har den ene valgmulighed. Alle tre former for monopoler er dårlige.

I betragtning af de mange interessante og gode synspunkter, som hr. Kjeld Rahbæk Møller gjorde sig til talsmand for i dag, var det lidt skuffende, at konklusionen er, at SF ikke vil være med til at vedtage dagsordenen. For hvis SF ønsker, at nogle af de her ting skal ske fyldt, er vi altså nødt til at få flyttet nogle af disse opgaver fra traditionel kommunal udførelse og over i forskellige former for ikkekommunalt regi.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Det er kun en kort bemærkning til hr. Kjeld Rahbæk Møller, der kalder mig herop, for jeg fik jo et helt chok, da jeg hørte dette utrolig slemme menneskesyn – endda i en branche, hvor der er arbejde nok – at man skulle give sig til at forholde folk behandling for en tvivlsom personlig vinding, og den skulle kun eksistere i private virksomheder. Sådan oplevede jeg det.

Jeg er fuldstændig chokeret. Jeg kan slet ikke forstå det. Det er jo nøjagtig den slags ting, som ordnes ved ledelse, konsekvent instruktion, ved at udvise ansvar, og ved, at man ved, hvad der

sker, hvis man kommer til at gøre sådan noget. Jamen vi er jo nede i en detalje, ikke sandt? Det er mig fuldstændig uforståeligt, at et menneske skulle nægte en anden en videregående behandling, fordi de selv hellere . . . og sådan noget. Ja, jeg er helt stået af.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Jeg er enig med hr. Kjeld Rahbæk Møller i, at spørgsmålet om den kommunale hjemmehjælp naturligvis også er spørgsmålet om organisation. Vi skylder vore ældre samfundsmedborgerne at give dem en anstændig hjælp i deres alderdom, og her må vi konstatere at alt for mange kommuner svigter. Ser man det over tid, må man også konstatere, at den del af normeringerne på hjemmehjælpsområdet, der bliver anvendt på de ældre, falder støt år efter år.

Derfor er min oplevelse, at hvis vi ønsker en bedre organisation, er en af måderne bl.a. at sikre et alternativ til det kommunale monopol, så man i konkurrence mellem et kommunalt system og et privat system kan anspore hinanden til at løse denne opgave bedst muligt til de ældres fulde tilfredshed.

Og det er vel i virkeligheden også den tanke, der ligger bag hr. Kjeld Rahbæk Møllers eget udsagn, når hr. Kjeld Rahbæk Møller gør sig til talsmand for ideen om selvejende institutioner. Så er der jo ingen anden forskel, end at de private firmaer i modsætning til de selvejende institutioner også har et direkte indtjeningsformål for øje, og det kan de jo kun opfylde, hvis de løser opgaven godt nok.

Og så må jeg sige ligesom hr. Kai Dige Bach, at jeg er forundret over menneskesynet, når det siges, at man skulle lade være med at visitere til hjemmesygepleje, hvis man var privat ansat hjemmehjælper, fordi man så ville miste sit arbejde. Betyder det også, at hr. Kjeld Rahbæk Møller mistænker f.eks. de privatpraktiserende læger for at undlade at tage forebyggende samtaler med deres patienter? Hvorfor opfordre en ryger til at holde op med at ryge? Det er da bedre at vente på, at kræftsygdommen udvikler sig, for så er der virkelig penge i kassen! Hvad er det for et menneskesyn? Det plejer ikke at præge Socialistisk Folkeparti, og det må jeg sige forundrer mig oprigtigt.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Til hr. Kai Dige Bach og hr. Lars Løkke Rasmussen skal jeg sige: Nej, jeg tror ikke på – det sagde jeg også udtrykkeligt – at privat ansatte er ringere mennesker end offentligt ansatte; de er hverken bedre eller ringere, de er samme slags.

Men vi ved også fra den offentlige sektor, at når noget ikke er kommunalt eller noget ikke er amtsligt, så går der ofte kludder i det. Og derfor ligger det, der hedder hjemmeplejen, altså bedst i det regi. Hvordan man så vil gøre det i den enkelte kommune, må man selv finde ud af – meget gerne ved at tage udgangspunkt i de ældres egen organisering deres egne behov og gå i samarbejde med private organisationer osv. Men jeg tror ikke på det dér med at udlicitere noget og ikke udlicitere noget andet og så tro, at det hænger godt sammen. Det var det, der var kernen i min bemærkning.

Og så til mit svar til hr. Kim Behnke om, hvorfor vi ikke kan stemme for dagsordensforslaget. Jeg skal bare nævne ét ord: Der står »måltal for udlicitering«. Vi vil ikke pålægge kommunerne, hvad de skal gøre. Vi siger, at de skal tage udgangspunkt i de problemer, der er. Vi hævder ikke, at alt er godt, for det er det nemlig ikke, og vi siger også endnu en gang, at man da gerne kan gå i samarbejde med de ældres organisationer om at lave noget andet, men vi dikterer dem det ikke. Det må de selv diskutere lokalt. Uanset om der nu er borgerlige, socialdemokrater eller SF'ere rundt om i kommunerne, så er det dem, der skal finde løsningen. Vi skal ikke sidde herinde og diktere hverken den ene eller den anden løsning.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jeg forstod hr. Kjeld Rahbæk Møller sådan, at SF kunne stemme for dagsordenen bortset fra problemet omkring måltal; det var det ene ord, der gjorde, at SF ikke kunne stemme for. Derfor vil jeg gerne spørge, om SF så stemmer for dagsordenen, hvis vi streger den pind, der har med måltal at gøre. Det må være konsekvensen af det, hr. Kjeld Rahbæk Møller her sagde.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Svaret er nej, og det vidste fru Pernille Sams godt. Jeg tog et enkelt ord ud for at argumentere kort. Jeg kunne have citeret mere fra den.

Sagen er, at denne dagsorden går ud på at pålægge amter og kommuner at udlicitere til private firmaer, organisationer osv. Vi siger: Nej, det må de diskutere derude. I kan snakke med jeres kommunalrødder i stedet for at gå den omvej at bede os om at pålægge de konservative kommunalrødder, hvad de skal gøre. Det kan de selv finde ud af. Det håber vi da.

Vibeke Peschardt (RV):

Det er jo en interessant diskussion, vi har haft, bl.a. om, hvorvidt udliciteringen af offentlige drifts- og anlægsopgaver er gået i stå eller den ikke er gået i stå. I det statslige regi udliciteres 75 pct. af alle anlægsopgaver, og på driftsområderne i staten er det 17 pct. af opgaverne, der bliver udført af eksterne konsulenter.

I kommunerne og amtskommunerne er det det politiske niveau og flertal i det pågældende amt eller den pågældende primærkommune, der afgør, om man kan udlicitere, eller om man ikke kan, og det synes jeg har været lidt overset i debatten her i dag, måske lige undtagen i det sidste indlæg her.

Det er siden midten af 1980'erne faktisk gået meget fint i den kommunale verden. Der er mange kommuner, der ikke længere har fine fornemmelser, hvis det viser sig, at kommunerne kan få ydelserne bedre og billigere andre steder end ved at lave dem selv. Kommunerne har længe været klar over fordelene ved at udbyde f.eks. større anlægsopgaver på det tekniske område.

Dér, hvor jeg kommer fra, er f.eks. driften af de kommunale renseanlæg overladt til et privat firma, der også har overtaget det personale, der driver anlæggene. Jeg vil lige bemærke her, at personalet – det drejer sig om fem SiD'ere – blev ansat i det private firma på funktionærlignende vilkår og i øvrigt fik en glimrende uddannelse oven i den, de kom med i forvejen. Kontrolopgaverne bliver udført af amtet, kommunen betaler sine driftsudgifter til det private firma, og det er kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for miljøet. Det fungerer strålende.

Sådan som vi ser debatten om udlicitering bølge frem og tilbage, er det imidlertid ikke anlægsopgaverne fra det tekniske område, der har påkaldt sig den største interesse. Debatten har handlet om, om man f.eks. kan lade kommunerne udbyde hjemmehjælpsopgaver eller købe nogle knæ- og rygoperationer på privat-hospitaler.

Det synes vi i Det Radikale Venstre godt man kan på nogle ganske bestemte betingelser. Udlicitering er en metode, der først og fremmest skal sikre, at opgaven udføres godt og billigt. Udlicitering eller udbud er ikke i sig selv et middel til at mindske den offentlige sektors størrelse, sådan som nogle gerne vil.

Pointen er, synes vi, at udlægning af opgaver skal følge nogle spilleregler. Der skal politisk opstilles nogle kvalitetsmål for, hvordan opgaven ønskes løst. Kvalitetsmålene skal kontrolleres. Den offentlige forvaltning, der udbyder opgaven, skal selv have lov til at byde med. Og ansvaret – og det er faktisk det allervigtigste – er i den sidste ende politikernes. Og hvis det herefter viser sig, at private firmaer kan gøre arbejdet lige så godt og billigere, jamen så er det fint, så kan staten eller amtet eller kommunen vælge det.

Vi mener for eksempel, at udbud af opgaver er en god måde at puste det offentlige system i nakken på, når man samtidig beder dem om at byde på deres egne opgaver. I mange tilfælde viser det sig, hvor godt og konkurrencedygtigt det offentlige system er, og hvor mange fordomme der hersker om det offentliges udførelse af opgaverne. Det kan også være modsat. Der er bestemt eksempler på, at det offentlige system udfører opgaverne for dårligt eller for dyrt, og så skal systemerne og bureaukratierne selvfølgelig holdes til ilden. Der skal helst røres i gryderne hele tiden, så kvalitetsbevidsthed og omkostningsbevidsthed følges ad. Her er udlicitering og udbud gode instrumenter. Det kniber dog nogle steder med at forstå det dér, hvor man dyrker udbud og udlicitering for ideologiens skyld.

Det dagsordensforslag, V, K og Z har fremsat, kan vi ikke støtte.

For det første mener vi, som det er sagt tidligere, at udlicitering og udbud – i hvert fald hvor det foregår i kommunerne – er noget, staten ikke skal blande sig i.

For det andet mener vi, at de enkelte ministerier og styrelser og deres politiske chefer har ansvaret for driften og for, at den foregår så billigt som muligt på deres område. Ellers har jeg forstået at finansministeren og Finansministeriet nok skal vide at fortælle fagministrene, hvordan man kan spare i budgetterne, bl.a. ved udbud.

For det tredje mener vi ikke, at Folketinget skal blande sig i, hvad amter og kommuner udbyder eller udliciterer. Det er deres egen sag. Vi kan have svært ved at forstå, at et amt ikke

kan købe 20 operationer hos sit private hospital, men vi vil ikke politisk pålægge de valgte amtsråd at gøre det; det er deres eget valg og deres eget ansvar. Derfor skal Udliciteringsrådets arbejdsområde heller ikke omfatte amters og kommuners udlicitering.

Vi kan ikke støtte dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Nu vil jeg ikke tage en kort bemærkning til fru Vibeke Peschardt, men blot rose Det Radikale Venstre for – senest på deres hovedbestyrelsesmøde i weekenden – at have en langt, langt mere venlig indstilling til mulighederne for udlicitering og udbud end den, der præger det store regeringsparti. Der er der jo bestemt ikke åndehul og luft til at diskutere disse her ting. Der bliver enhver diskussion jo slået ned med hård hånd med det samme.

Ellers vil jeg tage mit udgangspunkt i det glimrende indlæg, som finansministeren skrev til tidsskriftet Statsindkøb, nr. 3 i 1994. Jeg har tidligere citeret indledningen, hvor der står:

»Udbud og udlicitering behøver ikke være kontroversielle spørgsmål. I virkeligheden handler det blot om fornuftige, ubureaukratiske, omkostningsbevidste løsninger af institutionernes arbejdsopgaver.«

Artiklen er så god, at jeg også synes, det er værd at citere fra et andet sted i den. Der står i den sidste spalte:

»Et standardargument imod udbud og udlicitering er, at det automatisk indebærer en svækkelse af kvaliteten. Men problemet er snarere, at mange serviceydelsers kvalitet kun vanskeligt lader sig måle.«

Det understreger jo netop den debat, der har været her tidligere i dag. Det hjælper ikke noget, at man hævder, at man ikke kan kontrollere private, hvis det i virkeligheden også er sådan, så længe tingene ligger i kommunalt regi, at det stort set er umuligt at kontrollere kvaliteten og følge op på de aftaler, der bliver lavet.

Der er ingen tvivl om, at netop i disse dage bliver udliciteringer og privatiseringer også brugt som skældsord i forhold til den verserende konflikt i Århus, og det er jo i virkeligheden helt ved siden af, at det er de argumenter, der bliver brugt i forhold til skraldemandskonflikten i Århus; for dér er der jo netop ikke tale om udlicitering, men om, at man har lavet et mærkeligt halvkommunalt selskab, som ikke kunne finde ud af at løse opgaverne tilfredsstillende.

Men når jeg alligevel vil fremdrage Århus, så er det, fordi vores udmærkede borgmester i Århus, Thorkild Simonsen, til dagbladet Børsen har udtalt følgende:

»Det kan i de kommende år spare skatteyderne for milliarder og medvirke til et lavere skattetryk i landets 275 kommuner.«

Det, borgmester Thorkild Simonsen siger til Børsen, er, at det er på tide, at spørgsmålet om udlicitering af offentlige opgaver bliver afideologiseret, og at man anlægger en langt mere pragmatisk indfaldsvinkel til privatiseringer og udliciteringer.

Det er ikke en udtalelse, der er kommet i disse dage fra borgmester Thorkild Simonsen. Det er en udtalelse, der faldt til Børsen den 7. maj 1991, og det er jo ved at være et par år siden, men situationen er præcis den samme i dag. Det er de samme gode argumenter, der gælder for at udlicitere. Der kan med borgmesterens ord spares milliarder, og skatterne kan sænkes, og kvaliteten kan sættes op.

Når man har fulgt den debat, der har været i Socialdemokratiet, kunne man jo godt foranlediges til at tro, at det er udbredt i Socialdemokratiet, at man er totalmodstander af de her ting; men går man for eksempel til Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, så er en medarbejder, som hedder Gitte Krogh, den 4. oktober 1995 i en stort opsat artikel i Information citeret for følgende:

»Jeg opfatter udlicitering som et middel til at gøre den offentlige service billigere og bedre til vores alle sammens fordel.«

Og senere siger hun:

»Pleje af ældre, børnepasning, rengøring, edb-arbejde, miljøkontrol, byplanlægning, hvad som helst. Det er alene et spørgsmål om at definere opgaverne rigtigt.«

Intet kan jo være mere korrekt. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har fuldstændig ret i det, som der gives udtryk for i dagbladet Information den 4. oktober 1995, og hvis der var den samme grad af åbent sind i Socialdemokratiet, som der tilsyneladende er i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, havde vi jo været i stand til at komme noget længere i dag.

Jeg gentager, at det både er pleje af ældre, børnepasning, miljøkontrol og byplanlægning og så det ikke uvæsentlige ordvalg »hvad som helst«. Jeg kan ikke være andet end enig med denne Gitte Krogh. Det er fuldstændig rigtigt. Jeg kan ikke komme i tanke om ret mange kommunale opgaver, der ikke med fordel kunne

lægges ud til varetagelse dels i private virksomheder, dels i private organisationer, hjælpeorganisationer, foreninger osv. Der er ingen, der siger, at det skal være multinationale koncerner, der løber med det hele.

Så har en del af debatten i dag jo af naturlige grunde drejet sig om de ældres forhold, og det er lidt ærgerligt, at specielt spørgsmål omkring de ældre bliver brugt som det værste skræmmeeksempel. Det er sådan det største spøgelse, man kan puste op, når man prøver at få folk til at lade være med at gå ind for udliciteringer. For de arme gamle mennesker, der sidder dér, kan jo ikke være tjent med, at der skal komme et eller andet multinationalt selskab og tjene profit på dem – for at bruge hr. Klaus Hækkerups ordvalg.

Jeg kan ikke forestille mig andet, end at en privat virksomhed kan gøre det mindst lige så godt, som det foregår i kommunerne. Og skal vi bruge eksemplet, som også hr. Klaus Hækkerup flere gange har været inde på, nemlig eksemplet fra Sverige, så kunne man i Jyllands-Posten fra den 14. februar 1996 læse om de erfaringer, man har gjort i Stockholm. Her viser det sig, at man alene i Stockholm kommune sparer 130 mio. kr. på, at hele ældreforsorgen er lagt ud til privat varetagelse og det vel at mærke på en sådan måde, så de pågældende ældre udtaler utvetydig tilfredshed med den måde, det har fundet sted på. Det, man har kunnet konstatere mange steder i Sverige, er, at når man udliciterer hjemmehjælpen eller ældreplejen, så sparer man 33 pct.

Hvis vi nu forestiller os det overført til danske forhold, så kunne det jo være, at en lang række af de pensionister, som i dag får bevilget én eller halvanden times hjemmehjælp om ugen, kunne få en bedre service. Så kunne det jo være, at vi slap for, at nogle pensionister er nødt til at ringe til Falck eller ringe efter andre, politiet osv., for at få hjælp, fordi de er de eneste, der har tid til at komme, når man ringer på alarmkald. Alt det slap vi måske for, fordi man altså i kommunen havde nogle flere penge til at gøre servicen bedre for. De penge, der kan spares på udliciteringer, kan jo både bruges til at gøre servicen bedre og til at nedsætte skatterne.

Erfaringerne fra Sverige er så gode, at der på nuværende tidspunkt i flere kommuner og flere fylker i Norge er sat et arbejde i gang gående ud på, at man vil overføre tilsvarende opgaver til privat varetagelse. Det er nemlig så heldigt, at i en lang række kommuner og et enkelt fylke i Norge har Fremskridtspartiet og partiet Høyre,

svarende til Det Konservative Folkeparti i Danmark, flertal, og dér har man besluttet sig for, at man vil overføre de svenske erfaringer og sætte gang i udliciteringen af ældreforsorgen.

Vi kan kun hilse de initiativer velkommen og ærgre os lidt over, at det ikke er i Danmark, vi tør betræde nye veje. Tværtimod oplever vi jo i øjeblikket, at der en række steder i stedet for udlicitering sker en indlicitering. Det mest aktuelle eksempel er fra Roskilde Amtsråd, der for ganske få dage siden havde møde, og minsandten om ikke partierne Venstre, Det Konservative Folkeparti, De Radikale, Socialdemokratiet og SF stemte for oprettelsen af et amtsligt interessentskab, som skal stå for madproduktion m.v. Fremskridtspartiets medlemmer af amtsrådet foreslog, at man skulle undersøge – bare undersøge – muligheden for, at man kunne lægge det ud i offentlig licitation, og svaret fra flertallet i amtsrådet var, at det ville man ikke være med til. Det hører altså ingen steder hjemme, at man på den måde forhindrer private i at byde, for der er masser af muligheder for at tjene penge!

I juni 1994 kunne man i Finansministeriet opføre, at 81 statslige institutioner ved deres udbud af rengøringsopgaver havde sparet 9,5 mio. kr., svarende til 37 pct. Det er jo altså penge, som finansministeren uden at få vrøvl med nogen som helst er i stand til at spare på det store finansbudget. Og i betragtning af, at finansministeren slæber rundt på 30 mia. kr. i driftsunderskud, så var det jo værd at få hentet de besparelser hjem.

Det, der går galt, er, at man ofte har store problemer med fagbevægelsen. Jeg har tidligere citeret fra det brev, som hele Folketinget fik runddelt fra formanden for SiD, hr. Hardy Hansen. Jeg skal nu citere fra Berlingske Tidende, som den 16. januar 1996 kunne bringe et interview med en SiD-medarbejder, som fortæller:

»Loyaliteten hos de ansatte ryger sig en tur, når en opgave udliciteres. F.eks. har man hos Postvæsenet og Toldvæsenet ødelagt en ellers ubestikkelig embedsstand, fordi der sælges ud af firmaerne til private.«

Ud over, at der ligger en antydning af, at de nu modtager bestikkelse i Postvæsenet og Toldvæsenet – det vil jeg slet ikke gå ind i; jeg synes, det er meget groft at sige det – ligger der altså også et klart og utvetydigt signal til medarbejdere rundt omkring om, at fagbevægelsen vil gøre alt, hvad den kan, for at ødelægge de her ting. Det synes vi i Fremskridtspartiet ikke den skal have held til, og derfor håber vi på, at vi

med denne debat i dag er i stand til at speede op under debatten om udliciteringer, så resultatet kan blive, at vi om et år eller to har en langt højere grad af udlicitering i Danmark, end tilfældet er i øjeblikket. Danmark er ved at udvikle sig til et uland på udliciteringsområdet, og det synes vi ærligt talt ikke godt om.

Frank Aaen (EL):

Den debat, der har været indtil nu, er efter min opfattelse utrolig snæver, fordi den i sit udgangspunkt har glemt, hvorfor vi i virkeligheden har en offentlig sektor, og alene har fokuseret på – også i selve formuleringen af forespørgslen – hvordan flere opgaver kan flyttes fra offentligt regi til privat. Efter min opfattelse vil det være halsløs gerning at søge at få en debat af den type, rejst på det grundlag, drejet ind på et spor, der tager udgangspunkt i de opgaver, der skal løses, og hvordan den offentlige sektor skal udvikles og ikke afvikles.

Det er jo ikke nogen selvfølge, at markedsmechanismen er en styringsform, der kan sikre udviklingen af en god offentlig sektor, tværtimod. Bare som et eksempel har lande med en høj grad af markedsstyring inden for sundhedssektoren både dyrt og dårligt sundhedsvæsen. Det danske er langt billigere, og brugte vi bare lidt flere midler – slet ikke så meget som i USA – ville vi også have et ensidigt godt sundhedsvæsen.

Og det er slet ikke nogen selvfølge, at det er en fordel, at der mellem de ansvarlige politikere og opgaveløsningen indskydes en privat arbejdsgiver. Tværtimod, jo flere led, jo større chance for ansvarsforflygtigelse. Den aktuelle konflikt i Århus er et godt eksempel på det.

Og det er da heller ikke nogen selvfølge, at det er positivt at bruge en organisation, der alt andet lige jo har som målsætning for sin virksomhed at tjene penge, hvilket jo er fundamentalt anderledes end en offentlig organisation, der ikke har nogen anden målsætning end at løse en social og sundhedsmæssig offentlig opgave. Før nu nogen kommer op, vil jeg sige, at det i vores samfund naturligvis ikke er odiøst gerne at ville tjene penge, men det er ikke givet, at den målsætning, nemlig at ville maksimere sin profit, er den målsætning, der er bedst, når det drejer sig om at løse problemer og udvikle offentlig velfærd.

Det udgangspunkt, jeg her har ridset op, er ikke et forsvar for, at alt er godt i den offentlige sektor, men udlicitering er meget ofte en ren

blindgyde eller en løsning for offentlige arbejdsgivere, der har opgivet og dermed løber fra ansvaret som arbejdsgivere, det ansvar, man selv bør have for at kunne udvikle tingene.

Et eksempel på en blindgyde er udvikling af hospitalsservice. Det har ofte været nævnt, at der er brug for mere tværfaglige løsninger på de danske hospitaler, at der er for mange overenskomster, og der er brug for en bedre integration af de forskellige faggrupperes indsats. Her er udlicitering af enkeltfunktioner decideret en blindgyde, for problemerne fremover vil ikke længere bare være forskellige overenskomster, men også forskellige arbejdsgivere på samme arbejdsplads, forskellige hovedorganisationer og selvfølgelig også stadig væk forskellige overenskomster, som unægtelig vil gøre udviklingen meget vanskeligere, end den var, før man udliciterede rengøring til den ene side og forplejning til den anden side.

Jeg vil ikke påstå, at alt skal ske i offentligt regi. Jeg vil heller ikke engang foreslå, at alle arbejdsopgaver, der én gang er placeret i det offentlige, for evigt skal forblive dér. Men det bør være en forudsætning, også i en debat som denne her, at man, før man griber til udbud, så har foretaget en fyldestgørende undersøgelse af mulighederne for udvikling i eget regi og i særdeleshed har inddraget de ansatte i et udviklingsprojekt og ikke bare lader sig bremse af mellemledere, der måske ikke har fået den nødvendige uddannelse til at lede et udviklingsprojekt.

Når jeg specielt understreger dette med at inddrage de ansatte, er det, fordi det jo i virkeligheden er dem, der ved, hvor problemerne er, og det er også dem, der har ressourcerne, der har viden om, hvordan man kan udvikle tingene og gøre dem bedre. Desværre er det for ofte sådan i den offentlige sektor, at en tung ledelse og tunge mellemledere bremser og ikke er den dynamo for udviklingen, som de burde være, og så griber man desværre nogle gange til den nemme løsning bare at skifte arbejdsgiveren ud.

Det må være sådan, at man, før f.eks. hjemmehjælpen deles op i pleje og rengøring, får diskuteret i kommunen og med de ansatte, om ikke der skal sættes gang i en udvikling, der sætter de ældre i centrum, udvikling af en organisation, der løbende kan tilpasse sig de behov, de ældre har og får, og som uden unødige skel kan inddrage andre dele af kommunens servicefunktioner, og hvor helst ét menneske eller i hvert fald så få som muligt kommer i den enkel-

te ældres hjem for at hjælpe. Det er langt mere til fordel for de ældre end al den retorik, der nu er om, hvor godt det vil være, hvis vi f.eks. får noget hjemmeservice ind på det her område. Det må være sådan for offentlig virksomhed som for al anden virksomhed, at den hele tiden overvejer egne udviklingsmuligheder i stedet for bare at give op og smide de ressourcer, den selv har udviklet, på lossepladsen.

Hvis man så endelig vil afprøve markedet, må det også efter min opfattelse som minimum være sådan, at man giver egne ansatte en reel chance for at kunne måle sig med de private. Vi har faktisk set skandaløst ofte, at det ikke sker. Der tales om lige vilkår. De, der faktisk har de mest ulige vilkår, når vi taler om mulighederne for at kunne måle egne evner og effektivitet med andre, er de ansatte. De ansatte i kommunerne har ikke noget sted, hvor de kan gå hen og blive kontrolleret, endsige bare et regelsæt at forholde sig til, når de skal sammenligne deres eget tilbud, deres egen løsning, med det private tilbud.

Det burde også være en selvfølge i en debat som denne at få understreget fra alle sider, at det med at konkurrere og få tingene gjort bedre i hvert fald ikke skal gælde løn- og arbejdsvilkårene. Der er Ri-Bus-konflikten jo en advarsel til alle. Tilhængerne af udlicitering bør efter min opfattelse gøre sig klart, at langt de fleste såkaldt positive erfaringer med privatisering er resultater, der er opnået på bekostning af ufaglærtes – oftest ufaglærte kvinders – i forvejen dårlige løn- og arbejdsvilkår, på bekostning af ufaglært arbejdskraft, der typisk slides hurtigere ned og får dårligere vilkår i det hele taget.

Jeg vil også godt sige i denne debat om udlicitering, at der er nogle af EU's regler, der bør tages mere op til debat, fordi de binder de løsninger, vi har valgt i Danmark. Lad os bare tage udviklingen omkring Statens Konfektion. Det var delvis på grund af EU og delvis på grund af regeringens fortolkning af EU-reglerne, at den virksomhed ikke fik en chance og nu må lukke.

Og om forholdet til kommunerne: Det er ikke sikkert, at alle er klar over det, men faktisk er der fortsat en juridisk strid om, hvorvidt man f.eks. må have lov til at lave et fælleskommunalt affaldsselskab eller det er i strid med EU-reglerne. Dermed er EU fortsat en truende bombe under hele den danske kommunale sektor og den måde, vi har valgt at indrette den og løse mange kommunale opgaver på. Det vil sige, at vi begrænses i vores muligheder for efter en demokratisk proces at vælge den måde, vi mener er den bedste at gøre det på.

I det hele taget er diskussionen om udlicitering også et spørgsmål om demokrati. Det er spørgsmålet om muligheden for at indrette vores offentlige sektor, som vi vil. Det er spørgsmålet om, om vi i øjeblikket med udlicitering er ved systematisk at udhule vort demokrati. Vort direkte politiske ansvar erstattes af et system af kontrakter og indskudte led.

Jeg synes også, det er en debat værd, om det i en verden, hvor multinationale selskaber og det finansielle marked i den grad indskrænker vores demokratiske muligheder, er en selvfølge, at vi også skal indskrænke den offentlige sektor, som dog trods alt indeholder nogle demokratiske elementer og styrkepositioner, som ikke uden videre kan flyttes til udlandet eller bestemmes af en udenlandsk koncern.

Afslutningsvis et spørgsmål til indenrigsministeren, som nævnte den undersøgelse af erfaringerne med udlicitering og privatisering, som vi i fællesskab aftalte i sidste samling. Vi aftalte dengang, at der skulle være en følgegruppe, eller at der i hvert fald skulle ske en inddragelse af de ansatte og deres organisationer og andre i processen. Jeg vil naturligvis specielt fremhæve, at man bør sørge for, at der ved undersøgelsens tilrettelæggelse og forløb bliver en vis form for dialog med f.eks. de ansattes organisationer, som dels arbejder seriøst med emnet, men som også har helt legitime interesser, som bør inddrages i en undersøgelse. Det håber jeg vi kan få et tilsagn om.

Arne Melchior (CD):

Hvad jeg på CD's vegne kan sige til dagens emne, kan gøres så kort, at jeg vil benytte et par af mine minutter til lige at omtale den forespørgselsepidemi, som hersker i dette hus.

Selvfølger kan alt sættes til debat, det er da klart, og det står ethvert medlem og ethvert parti frit at gøre det, men en gang imellem kunne man godt spørge sig, hvad gavn det egentlig gør.

Jeg kan bedst beskrive epidemien ved at oplyse antallet af forespørgsler i de seneste 5 år: I samlingen 1991-92 var der 27 forespørgsler. I 1992-93 voksede det så småt til 30. I 1993-94 blev det til 43 forespørgsler. I 1994-95 blev det til 48 forespørgsler. Og indtil i dag er der i indværende samling anmeldt 43 forespørgsler, hvilket jo klart indikerer, at vi kommer meget over de 50, altså en fordobling af antallet af forespørgsler i de sidste 5 år.

Jeg mener, at man i mange tilfælde som i dagens forespørgsel ved at have spurgt sig for internt i systemet kunne have fået masser af de oplysninger, som man er ude efter, og så havde man i hvert fald fra forespørgernes side været fri for at formulere forespørgslen på en ukorrekt måde. Som ministrene jo har kunnet redegøre for, er der aldeles ikke noget, der er gået i stå i den offentlige sektor.

Det er også typisk, at dagens forespørgsel er indleveret den 21. november 1995. Vi har ærlig talt ikke haft så meget lovstof til behandling her i huset, at det behøvede at tage 3 måneder, før en sådan forespørgsel kunne komme til debat, men sådan er det altså gået.

Så et hjertesuk mere: Det er blevet moderne at spørge mindst to ministre, og så kan 10 pct. af regeringen sidde her en hel eftermiddag. Når man tænker på, hvor meget en minister har at bestille, mener jeg ikke, det er særlig konstruktivt.

Jeg har lyttet ret opmærksomt til debatten, ikke mindst til de ordførere, man overhovedet kan høre længere tilbage end fra første række, og det forekommer mig ikke, at der er kommet noget nyt frem. Det er da udmærket, at man får lejlighed til at give udtryk for sine holdninger, men man skal følge uhyggelig lidt med for at blive overrasket over nogen af de synspunkter, forslag og holdninger, der er givet udtryk for heroppefra. Så kan man jo sige, at de, der ikke interesserer sig så meget for det eller ved noget om det i forvejen, hverken lytter til denne debat eller læser referatet af den, og så kan det vel i virkeligheden være lige meget.

Det var de første 3 minutter, og så skal der vel et par minutter til for at sige, hvad CD egentlig mener om sagen. Det kan jeg som sagt gøre vældig kort, fordi vi ser helt afslappet, pragmatisk og uideologisk på det problem, der er sat til debat i dag. Vi synes, det hele er så såre enkelt: Selvfølgelig skal enhver opgave udføres og løses dér, hvor det kan gøres bedst muligt, og med »bedst« skal man her forstå både hensynet til udførelsens kvalitet – og kvalitet kan jo være mange ting, alt efter hvilket job eller hvilken opgave det drejer sig om – og naturligvis også hensynet til prisen og prisens forhold til kvaliteten.

De steder, hvor udlicitationer har fået et dårligt ry undervejs, har man fikseret mest eller udelukkende på prisen, og når det så er gået ud over kvaliteten, er det ikke noget godt resultat på nogen som helst måde. Om der ligger så

mange procent i den offentlige sektor og så mange procent i den private sektor, kan altså ikke give os gåsehud på nogen måde, bare de, der skal disponere, sørger for, at tingene ligger dér, hvor de p.t. ligger bedst.

Det var en af Schlüterregeringens målsætninger at udvide samarbejdet mellem den private og den offentlige sektor, og vi finder, at det i den sidste halve snes år er gået i den rigtige retning. Vi synes, at det samarbejde forløber så at sige forbilledligt. Ingen kan komme og dokumentere, at alle de kloge er i den private sektor, at alle de dygtige og ansvarsbevidste er i den private sektor, og at alle de dumme og dovne og ansvarsløse er i den offentlige sektor. Det er det rene sludder og vrøvl – for at gå til grænsen af parlamentarisk korrekt tale. Der er gode og dårlige i begge sektorer, hvis vi holder os til opdelingen helt generelt. Noget lykkes for de private, masser af andet mislykkes for de private, og helt det samme forhold gør sig gældende i den offentlige sektor. Så der er overhovedet ikke noget som helst at være spændt på eller noget som helst at kræve eller forlange. Udviklingen er i en glimrende gænge.

At dagens forespørgsel er ret overflødig, fremgår af teksten til dagsordensforslaget, som jeg skal gøre tre bemærkninger til. Den ene er til den første pind, der handler om måltal. Vel skal vi da ikke nikke nej havde noget måltal, for så gennemhuller vi jo det, jeg lige har sagt – og som i hvert fald er vort standpunkt – at opgaverne til enhver tid og under alle omstændigheder skal ligge dér, hvor de ligger bedst, og det kan da godt skifte over perioder. Man skal da ikke være forpligtet til, hvis man er lidt bagud for det måltal, at privatisere eller vende tilbage til den offentlige sektor for at holde et eller andet måltal, som alligevel aldrig kan være andet end et slag i luften. Det ville da være upragmatisk, det ville være uhensigtsmæssigt, og det ville ikke gavne hverken kvalitet eller pris.

Det andet, jeg vil sige, er, at de fleste øvrige pinde har regeringen jo for længst sat i gang. Det var også det, jeg mente før, da jeg sagde, at havde man spurgt sig for internt, havde man fået det oplyst, og så kunne man have sparet sig selv og Tinget for denne lange debat. Det er i gang, og det behøver vi ikke vedtage en dagsorden om.

Og så det sidste: I flere af pindene står amter og kommuner nævnt, og dér må jeg henvise til, hvad hr. Kjeld Rahbæk Møller jo desværre kom

mig i forkøbet med – men det skal han ikke høre noget ilde for; det er jo kun, fordi hans parti har været dygtigere til at skaffe sig flere stemmer, så han kom op før mig. Hr. Kjeld Rahbæk Møller sagde, at man kan henvende sig til de kommuner, hvor der er VK-flertal, men i Kommunernes Landsforening med formanden fra partiet Venstre i spidsen er man jo slet ikke enig med Venstre her i salen. Der er så og så mange ting, formanden for Kommunernes Landsforening slet ikke ønsker udliciteret, også ting, som for min skyld gerne må udliciteres.

Men hvis den ideologi, som dagens forespørgsel og de taler, der er holdt i dag af forespørgernes repræsentanter, er udtryk for, hvad f.eks. partiet Venstre mener, kan de da bare gække hen og gøre det. Der er ikke nogen, der skal hindre dem i det, og vi skal ikke fra dette hus pålægge hverken amter eller kommuner, hvordan de skal bære sig ad. Der skal nok være andre dage, hvor Venstres talerør her på talerstolen står og taler om det lokale selvstyre og det kommunale selvstyre; men når det passer bedre ind i krammet, vil man befale kommunerne, hvordan de skal bære sig ad med at løse opgaverne. Længere ud på landet med den!

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg vil gerne gøre hr. Arne Melchior opmærksom på, at vi i forbindelse med præsidiearbejdet og i forbindelse med Sekretariatet tager forespørgslerne ind i rækkefølge. Der er mange forespørgsler, og det er rigtigt, at denne ligger langt tilbage. Men vi søger i samarbejde med ministre og ordførere at tilrettelægge arbejdet her, så godt vi kan.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Når vi har ønsket en forespørgselsdebat om dette tema, er det jo blandt andet for at give Folketinget og befolkningen mulighed for også at stifte bekendtskab med hr. Arne Melchior's synspunkter på området. Fordelen ved en forespørgselsdebat er, at alle partier har mulighed for at deltage i en dialog om tingene, og hvis man begrænser sig til en klinisk udveksling af spørgsmål og svar, får man jo ikke dialogen.

Så var hr. Arne Melchior inde på, at CD har det pragmatiske synspunkt, at tingene skal ligge dér, hvor de kan gøres bedst og billigst, og så er man i CD ikke så optaget af, om det er i privat eller offentligt regi. Problemet er jo bare, at man kun lægger 9 pct. af opgaverne ud og får afprø-

vet, hvad der er bedst og billigst. For de 91 pct. af opgaverne finder man aldrig ud af, hvad der er bedst og billigst, fordi de kun ligger i offentligt regi, så man ikke har noget grundlag for at vurdere, om de nu også ligger det rigtige sted.

Resultatet af en udlicitering kan jo godt være, at det er det offentlige, der vinder. Det har der været eksempler på, og det er jo fair nok, hvis det offentlige er i stand til at løse opgaverne billigere og bedre. Men en gang imellem kan man godt stille sig selv det spørgsmål: Hvorfor har man så ikke for længst taget sig sammen og gjort det bedre og billigere, hvorfor har skatteyderne i årevis betalt for meget for en service? Men o.k., det er fair nok, og så har man da gjort den erfaring i kommunen. Men 91 pct. af opgaverne i kommunerne gennemgår ikke det ønske om at få afprøvet, hvad der er bedst og billigst, som hr. Arne Melchior giver udtryk for.

Så klandrer hr. Arne Melchior dagsordensforslagets brug af ordet måltal for udlicitering og hævder, at hvis man har genprivatiseret, er problemet at bruge ordet privatisering, for det er ikke det, der er tale om, men udlicitering. Men hvad så, hvis man har udliciteret noget, skal man så trække det tilbage, hvis man er gået for vidt? Nej, det, der er tale om med et måltal, er jo netop, at en vis mængde bliver afprøvet. Resultatet af udliciteringen af udbudet er noget helt andet, og det er der ingen af os herinde der ved hvad resultatet vil blive af. Jeg håber selv, at det bliver små og store private virksomheder, der løber med ordrene, men hr. Arne Melchior behøver jo ikke at håbe det samme.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Forespørgerne kunne godt have sparet sig denne debat, sagde hr. Arne Melchior, og man må i hvert fald konstatere, at CD har sparet sig selv i debatten, for mæge til tale uden megen substans om emnet skal man da lede længe efter. Det var jo en stor tale om proceduren, det rimelige i overhovedet at rejse debatten osv. osv. og en misforståelse af hele formålet med forespørgselsdebatten.

Hr. Arne Melchior sagde, at forespørgerne bare kunne have spurgt sig for rundt omkring, for så kunne de få svar på de ting, forespørgslen havde til sigte at afdække. Men forespørgslen har jo ikke haft til sigte at afdække noget. Det, der ligger til grund for forespørgslen, er jo en konstatering af, at det står skralt til med at få efterprøvet opgaveløsningen i den offentlige

sektor, og derfor er hele formålet med forespørgslen – som man også klart kan se af dagsordensforslaget – at sætte skub i den debat.

Når hr. Arne Melchior siger, at regeringen har gjort det hele, alt det, der står i pindene, er det jo desværre ikke sandt. Jeg har i flere omgange – også tidligere her i debatten – gjort opmærksom på det forhold, at der endnu ikke er udsendt en revideret vejledning om statens udliciteringer, endskønt finansministeren i marts 1994 afgav et sådant løfte i svaret på et skriftligt § 20-spørgsmål. På lignende måde kunne man pege på andre ting, hvor der ikke sker tilstrækkeligt. Så denne forespørgselsdebat har bestemt ikke været rejst uden grund.

Men det er klart, at hvis man ikke vil diskutere emnerne, hvis man bare tager fat i hjørnerne og vil diskutere procedurer, er enhver debat jo overflødig. En debat lever kun, hvis de, der deltagere i den, diskuterer substansen og dermed giver den liv.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal naturligvis ikke diskutere med formanden, for det må vi ikke ifølge forretningsordenen, men jeg har vist lov til at oplyse, at der i min konstatering af, at der var gået 3 måneder, før F 22 kom på dagsordenen, ikke lå nogen kritik af dem, der har bestemt det. Det var bare for at karakterisere, hvordan epidemien har bredt sig.

Hr. Kim Behnke var så venlig at sige, at forespørgslen bl.a. gik ud på at høre min mening, og jeg går ud fra, at hr. Kim Behnke var mere tilfreds med min mening end Venstres ordfører, som sagde, at der ikke var substans i min tale. Det er nu ikke altid mængden af ord, og det skal jeg nok lige være forsigtig med at sige, for jeg ved godt, at det siges, at jeg taler meget, men jeg overskrider vist ikke talefristerne her i huset mere end noget andet medlem, så jeg har ikke dårlig samvittighed, men det er ikke altid mængden af ord, der gør det, og hvis Venstres ordfører havde hørt efter, kunne han måske være blevet lige så tilfreds, som jeg fornemmede at hr. Kim Behnke blev.

Det må da være et fint standpunkt at sige, at tingene skal ligge dér og dér. Jeg har hørt hr. Kai Dige Bach og andre sige, at det er politikernes ansvar, at borgernes penge bruges bedst muligt, og det er vel nøjagtig det samme, jeg siger: De skal ligge dér, hvor de udføres bedst muligt både kvalitetsmæssigt, udførelsesmæssigt og

prismæssigt. Mere er der slet ikke at sige om den sag. Så jeg mener nok, der var rigeligt med substans i min tale.

Med hensyn til de 9 pct. er det ikke korrekt, hvad hr. Kim Behnke sagde. Jeg kan læse i finansministerens tale – og det ville han ikke have skrevet, hvis han ikke havde kunnet dokumentere det – at udviklingen i 1990'erne har vist en moderat vækst år for år både i absolutte tal og i forhold til de samlede statslige driftsudgifter. Ser vi på antallet af opgaver, der er blevet udliciteret i 1994, udgjorde det godt 2.000, og dette er også en stigning i forhold til det foregående år. Altså er der tale om en stigning.

Der findes en rapport fra 1995 om erfaringer med udbud og udlicitering, og den må da også kunne være til hjælp for forespørgerne. Der findes også et udliciteringsråd . . . ja, tiden er gået.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Som det er blevet sagt en del gange under denne debat, er der to tal, som fremgår af den pågældende rapport fra august 1995, der er værd at lægge mærke til: I kommunerne er kun 9 pct. af opgaverne udliciteret, og i staten er det 17 pct.

Når hr. Arne Melchior refererer til finansministerens besvarelse, er det den del af den, der vedrører den statslige del, men mine 9 pct. var fra den kommunale del. Det efterlader jo stadig det skisma for hr. Arne Melchior, at for 91 pct. af opgavernes vedkommende har man endnu ikke fået afprøvet, om de ligger bedst i privat eller offentligt regi, al den stund det kun er 9 pct., der er udliciteret. Og det er hr. Arne Melchior nødt til at forholde sig til, for hvordan kan man i CD drage den konklusion, at tingenes tilstand er udmærket, når man ikke har fået tingene afprøvet?

I statens regi er det 17 pct., der er udliciteret, men tilbage står stadig, at vi alle sammen har en forpligtelse til at få afprøvet mange af de andre opgaver. Hr. Lars Løkke Rasmussen har i dag dokumenteret, hvordan man end ikke i staten overholder det udliciteringscirkulære, som finansministeren har udsendt, og det må da også være en problemstilling, som CD og hr. Arne Melchior er nødt til at forholde sig til frem for blot at slå ud med armene og sige: Vi har fået svar på alle vores spørgsmål, og tingenes tilstand er udmærket! Men tingenes tilstand er aldeles ikke udmærket, når man alene i Amtsrådsforeningens regi kan konstatere, at buskørslen kunne gøres 600 mio. kr. billigere. Der er

altså et provenu at hente, hvis man gør tingene på en anden måde. Det er CD også nødt til at forholde sig til, og jeg er sikker på, at hele Tinget med stor fornøjelse vil lytte til, hvad hr. Arne Melchior har at melde på disse og andre punkter.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skylder nu at sige til Venstres ordfører, at jeg synes, at forespørgslens tekst på bare to linjer er et bevis på, at det væsentlige, der siges, ikke er korrekt, nemlig at det er gået i stå. Det er ikke gået i stå, og det er det, jeg siger at man kunne have spurgt om internt.

Jeg har ikke sagt, at regeringen har gjort det hele. Det har den ikke. Men regeringen er undervejs til at gøre en hel masse, og det synes jeg Tinget kan notere med tilfredshed.

Hr. Kim Behnke sagde i sit sidste svar, at kommunerne kun har udliciteret 9 pct., og så sagde hr. Behnke: Man – læg mærke til udtrykket, dette ansvarsforflygtigende »man« – har altså ikke afprøvet de 91 pct. Det er for det første ikke sikkert. Selv om der kun er 9 pct. udliciteret, kunne det jo godt være, at der er x pct., hvor man har forsøgt det, men ikke er kommet frem til et godt resultat og ikke har set nogen fordel ved det, så det er blevet i den offentlige sektor.

For det andet: Hvem er denne »man«? Det svarede jeg på før: Henvend jer dog til Venstres og De Konservatives borgmestre og de kommunalbestyrelser, hvor de har flertal! Der har vi jo »man«. Og når der ikke er noget ønske om at gøre det, til trods for at metoden rent faktisk er kendt, må der være en grund til det.

Og så til sidst: At vi herinde har en forpligtelse til at få de 91 pct. af opgaverne afprøvet, har jeg afvist. Det går jeg ikke med til. Det skal de nok finde ud af, for de er sjovt nok omtrent lige så kloge, som vi er herinde.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Må jeg indledningsvis gøre den bemærkning, at når Centrum-Demokraternes hr. Arne Melchior gør så meget ud af, at man er fordomsfri over for, hvor opgaverne ligger, men at de skal udføres bedst og billigst osv., forstår jeg altså ganske enkelt ikke, hvilket problem Centrum-Demokraterne har med det fremsatte dagsordensforslag. Jeg kan ganske enkelt ikke se det.

Man hænger sig i det lille ord måltal. Tidligere i debatten foreslog forslagsstillerne, at man strøg ordet måltal, uden at det kunne lokke SF til at stemme for, og man kunne jo fristes til at

stille akkurat det samme spørgsmål til hr. Arne Melchior.

Samtidig må jeg gøre den bemærkning, at når vi diskuterer forespørgslerens antal, er det jo rigtigt, at for især små partier kan det være vanskeligt at stille mandskab til alle de forespørgsler, der er. Men vi må samtidig sige, at forespørgslerne også har deres gode sider. De hæver den politiske debat op over en § 1- eller § 2-debat, hvor vi diskuterer, om det ene eller det andet er rigtigt eller forkert. Vi hæver debatten til en diskussion om nogle overordnede linjer og nogle visioner for det politiske landskab, og jeg tror egentlig, der er mange vælgere, der af og til savner, at vi også diskuterer den slags.

Dagens spørgsmål om udlicitering er for Dansk Folkeparti et meget, meget vigtigt emne, fordi vi grundlæggende mener, at alle monopoler har en indbygget og overhængende risiko: for det første for at blive for dyre, for det andet for at blive for stive og for ufleksible, for det tredje for at blive selvforherligende og for det fjerde for at modsætte sig enhver forandring. Det gælder både monopoler inden for det offentlige og monopoler inden for det private, og vi har jo en del regler, der skal hindre monopoldannelse. Vi har bl.a., som det også tidligere har været nævnt, regler i EU, som gør, at når f.eks. to banker skal fusionere som i tilfældet med Bikuben og GiroBank, skal man spørge EU, om det vil skabe en dominerende stilling på markedet, og om fusionen kan tillades. Vi har også konkurrencerådet osv. til at sikre, at der bliver konkurrence.

Men inden for det offentlige område må vi uægtelig sige at man halter meget bagefter i forsøget på at skabe fair og rimelig konkurrence. Her har vi en lang række reelle monopoler, som ved hjælp af skatteydermidler forhindrer en fornuftig og i mange situationer rigtig prisdannelse, og derfor skal vi også inden for det offentlige område etablere en egentlig konkurrencesituation og nedbryde de monopoler, som findes. Denne konkurrence kan man selvfølgelig tilstræbe på flere måder. Man kan privatisere den offentlige enhed, som leverer den pågældende ydelse – det har vi set i nogle situationer – eller man kan, som vi også debatterer i dag, sikre udbudsrunder, som efterfølgende kan medføre en udlicitering, hvis en privat virksomhed er bedre og billigere til at udføre den pågældende ydelse, end det offentlige er i dag.

Lad mig sige med det samme, at i Dansk Folkeparti mener vi, at den optimale løsning er, at det altid er private virksomheder eller privat-

personer, der udfører en opgave, og at det er det offentlige, som sætter rammerne, det er det offentlige, som skal kontrollere ydelsen, det er det offentlige, der skal stille krav, og det er det offentlige, der i mange situationer også betaler for den pågældende ydelse. Når hr. Klaus Hækkerup tidligere i debatten har brugt netop det sidste som skræmmebilledet over for udlicitering, er det jo alene for at indgyde frygt for udlicitering, men ikke fordi der er noget som helst sagligt belæg for det. Der er ikke nogen – heller ikke forslagsstillerne til dagsordenen – der har sagt, at en ydelse nødvendigvis skal være brugerbetalt, fordi den er udliciteret. De to ting har ikke noget med hinanden at gøre, og selv Socialdemokraterne burde kunne indse, at man sagtens kan have private, der leverer en ydelse, mens det offentlige finansierer ydelsen.

Fordelen ved, at det offentlige på denne måde stiller krav, kontrollerer ydelsen osv., samtidig med at det er private, der leverer ydelsen, er selvfølgelig, at kvalitet og omkostninger gøres synlige. Denne fordel gælder ikke kun, når det drejer sig om udlicitering af forsikringer og dataydelser og andre såkaldt materielle ting, som har været nævnt i debatten, men også når det drejer sig om plejesektoren, ældrehjælp og sygehuse. Den berøringsangst, som et flertal her i Folketinget tilsyneladende desværre har over for netop de to sidstnævnte områder, er fatal, for problemet er jo, at det netop giver de ulemper, jeg nævnte tidligere, nemlig stivhed, ufleksibilitet og ofte højere omkostninger for de pågældende ydelser, end man kunne opnå med den optimale løsning.

Men hvad er problemet med de områder? Hvad er problemet med at udlicitere inden for plejesektoren, f.eks. ældreområdet? Hvis vi tager hjemmehjælp, handler det jo i al sin enkelthed om, at den person, der kommer til den ældre og skal udføre hjemmehjælpen, skal gøre et godt stykke arbejde. Det handler om, at den person er kvalificeret til at yde den pleje, som er nødvendig, men det handler jo ikke om, hvor personen er ansat. Og på sygehusene handler det om, at man kan blive opereret hurtigt og effektivt, men ikke om, hvem der ejer hospitalet.

Men i stedet for at diskutere, hvad det egentlig er for nogle krav, vi skal stille til de pågældende ydelser, diskuterer vi desværre – specielt på socialdemokratisk foranledning – hvem det er, der ejer de pågældende ting, og hvor man er ansat. Det er jo unægtelig at vende tingene på hovedet. Som skatteydere har vi et berettiget

ønske om effektivitet i forhold til prisen, og derfor er konkurrence sund og skal også indføres på de områder, som ellers er ømtålige i debatten. Skatteyderne har simpelt hen et krav på større prisbevidsthed de steder.

Når f.eks. ISS siger, at der kan spares 4-5 mia. kr. ved udliciteringer inden for ældresektoren, har vi ikke råd til at sige nej tak til at undersøge muligheden for at opnå den besparelse eller – det behøver jo ikke absolut være en besparelse – øge servicen for 4-5 mia. kr. over for de ældre. Sagen er jo, at som situationen er i dag, er der en lang række områder, hvor eksempelvis ældreplejen ikke fungerer optimalt. Man kan finde eksempler på, at under halvdelen af tiden i kommunerne går med den egentlige pleje af og kontakt med de ældre, og i nogle situationer viser undersøgelser, at det endda kun er i 25 pct. af den tid, der egentlig er normeret, de ældre får glæde af plejen. Visse steder kan man konstatere sygefravær langt over, hvad der er gældende andre steder. Der bruges megen tid på interne møder, som der ikke nødvendigvis er behov for, og der bruges megen tid på transport. ISS påpeger i deres eksempel på, at de kan gøre det billigere, at en bedre arbejdstilrettelæggelse kan spare mange penge. Vi har ikke råd til, skatteyderne har ikke råd til, at man ikke fordomsfrit undersøger mulighederne for at opnå den besparelse eller få en serviceforbedring for 4-5 mia. kr. inden for ældresektoren.

Men hvad er det, vi har hørt i dag om det område? Jo, fra hr. Klaus Hækkerups og Socialdemokratiets side, at de vil totalfredede dette område. Når vi kommer til plejesektoren, må vi overhovedet ikke diskutere udliciteringer. Her siger man nej fra politisk hold. Men det er ikke noget, vi synes er rigtigt, og vi håber, at fornuften på et tidspunkt må komme til at råde på dette område, også her i Folketinget.

Indenrigsministeren var i sin første runde inde på, at vi ikke kunne have en debat om udlicitering uden at komme ind på Ri-Bus-konflikten, og man kan jo gisne om, hvad baggrunden er for, at indenrigsministeren mener dét. Men man må jo sige én ting om Ri-Bus-konflikten: Den gav et meget godt indblik i, at chaufførerne inden for det offentlige ikke ønskede at køre for den løn, de private kolleger kørte for. Uanset om man mener, at det, der skete i Esbjerg, var godt eller skidt, fik man synliggjort prismekanismen og fik synliggjort, at markedsmekanismen ikke virkede, da chaufførerne var ansat inden for det offentlige. De fik en langt

højere løn, end fagforeningen kunne opnå i forhandlinger på det private område, og chaufførerne ønskede altså ikke at være solidariske i den forstand, at de ville køre for den samme løn som inden for det private område. Denne synliggørelse kan vi egentlig bruge som et godt eksempel på, hvordan en udlicitering kan gavne, nemlig ved at synliggøre pris og kvalitet.

Skraldemandskonflikten er et andet eksempel, hvor vi kan tage udgangspunkt i noget, der er gået rivende galt i den måde, man har gjort det på. I skraldemandskonflikten har man nemlig villet udlicitere til en fond, der ejede et selskab, hvor kommunen alligevel selv bestemte ved at indsætte repræsentanter for kommunen i både repræsentantskabet og bestyrelsen for renholdningsselskabet. Det er et helt andet, særskilt problem, som vi nok får lejlighed til at debattere på et andet tidspunkt, med disse halvoffentlige konstruktioner, hvor man søger at omgå en egentlig privatisering af en aktivitet eller en egentlig udlicitering til private.

Lad mig også komme med en kommentar til Socialistisk Folkepartis ordfører, som i meget høj grad modsatte sig, at man motiverer kommuner og amter til at skabe en større grad af udlicitering. SF's ordfører sagde, at Folketinget ikke på den måde skulle blande sig i de kommunale og amtslige forhold, men det er et synspunkt, som vist ikke gør sig gældende konsekvent hos SF. På mange andre områder – jeg kan bare nævne børnepasning – går SF jo klart i spidsen med hensyn til, at Folketinget skal træde til og pålægge kommunerne nogle bestemte ting, hvis kommunerne ikke løser opgaven. Argumentet holder altså ikke, og selvfølgelig kan vi også på det område på forskellig vis – måske endda uden lovindgreb – øge incitamentet til større udlicitering i både kommuner og amter.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal blot bekræfte, at det er rigtigt, når hr. Kristian Thulesen Dahl siger, at vi på masser af områder er med til at lægge standarder for, hvilken service kommunerne skal give. Men det betyder da ikke, at vi skal blande os i, hvordan de gør det.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Der blev stillet nogle ganske få spørgsmål til mig, som jeg skal forsøge at besvare. Det ene gik på, om man kunne skille de udgifter, der frem-

kommer ved løsning af opgaver eksternt, så det fremgik, hvad der blev betalt til private virksomheder, og hvad der blev betalt i forbindelse med f.eks. samarbejde kommunerne imellem.

Det er vi ikke i stand til. Den måde, det gøres op på i dag, er blot en slags indikator for kommunernes udliciteringsniveau. Men næste gang vi skal have en debat som denne, vil vi formentlig være lidt bedre stillet, for vi har jo i styrelsesloven indført en bestemmelse om, at man skal give en række oplysninger om udlicitering, og næste gang eller næste gang igen – det kommer an på, hvor ofte der bliver spurgt om det – vil vi kunne føre debatten på et langt mere præcist grundlag, end det sker i dag.

Så en enkelt bemærkning til hr. Kim Behnke, som havde fået den opfattelse, at regeringen mener, at der er en meget klar skillelinje mellem det private og det offentlige, og at regeringen har det synspunkt, at alt helst skal være offentligt: Sådan ser virkeligheden jo langtfra ud, og det har debatten her også meget klart illustreret.

Jeg skal komme med et enkelt eksempel fra mit eget ministerområde: En stor del af de udgifter, der er til flygtninge, har vi faktisk i forbindelse med udlicitering. De går nemlig til entreprenører, der udfører opgaver for den danske stat, f.eks. Dansk Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp. Den måde, jeg tidligere har hørt hr. Kim Behnke argumentere på omkring i hvert fald Dansk Flygtningehjælp, har været meget kritisk, og derfor synes jeg nok, at det er lidt vanskeligt at se sammenhængen i den måde, der argumenteres på i dag.

Endelig vil jeg svare hr. Frank Aaen, der spurgte, om der bliver mulighed for at følge den forskningsundersøgelse, der bliver foretaget, undervejs – sådan opfattede jeg det i hvert fald.

Dertil kan jeg svare, at der er et par af de tilbudsgivere, som nu skal give en nøjere beskrivelse af deres undersøgelse, der selv har gjort opmærksom på, at de gerne vil have en eller anden form for følgegruppe. Derfor er det sådan, at det blandt andet vil være afhængigt af, hvilken institution der i sidste ende bliver valgt. Men jeg forstår helt det synspunkt, som hr. Aaen giver udtryk for.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

På et tidligt tidspunkt i debatten rejste hr. Per Stig Møller et spørgsmål om hjælpemidler. Jeg har ikke nogen dyb indsigt i den sag, men jeg skal sørge for, at socialministeren, hvis område det er, får de dokumenter, hr. Per Stig Møller

henviste til, så vi kan få en hurtig reaktion på sagen.

Ellers må man vel i det hele sige, at denne debat på små 3½ time har været af præciserende karakter i forhold til synspunkter, der i vidt omfang var velkendte i forvejen – både i den beskedne kreds, der har lyttet til den, og i en større offentlighed.

Regeringen ser ikke nogen mening i at vedtage en dagsorden og slet ikke den dagsorden, der er foreslået i dag.

Som jeg indledningsvis gav udtryk for, har udliciteringsomfanget fundet et naturligt leje.

Med hensyn til pind 1 og pind 3 skal kommunerne selv bestemme, og staten har faste regler. Derfor er der hverken behov for måltal eller handlingsplan.

Med hensyn til pind 2 ydes der allerede i dag en omfattende vejledning. Og vi vil fortsætte med at producere informationsmateriale og udveksle erfaringer.

Med hensyn til pind 4 eksisterer der allerede en rådgivningsfunktion i form af Udliciteringsrådet, der giver råd til offentlige institutioner.

Med hensyn til pind 5: udvidelse af Udliciteringsrådets arbejdsområde, rådgiver rådet allerede i dag i konkrete tilfælde amter og kommuner om praktiske spørgsmål, og en udvidelse af klageadgangen vil komme i konflikt med det kommunale selvstyre.

Og med hensyn til pind 6 om en udliciteringskonference må man jo sige, at en sådan har vi haft her i dag.

Anden næstformand (Henning Grove):
Ordføreren for forespørgerne, Fru Pernille Sams.

Pernille Sams (KF):

Jeg vil gerne sige tak for en positiv debat. Desværre kan jeg ikke sige, at den var positiv og *fordomsfri*, men i hvert fald var den positiv, idet jeg lagde mærke til, at ministrene i deres taler ikke var specielt negative, og det kan jo i sig selv være positivt. Jeg kvitterer også for det tilsagn, Folketinget har fået om, at flere oplysninger om udlicitering og et større erfaringsgrundlag vil blive tilgængelige, og jeg er overbevist om, at når det bliver tilgængeligt for amterne og kommunerne og statens styrelser i et større omfang, vil det medføre en øget udlicitering, fordi det i en lang række tilfælde er sund fornuft og den bedste ressourceudnyttelse.

Til gengæld må man jo desværre sige, at hr. Klaus Hækkerup på Socialdemokratiets vegne var fuldstændig upåvirket af både realiteter og erfaringer. Der var absolut ingen åbninger at spore i den socialdemokratiske ordførers bemærkninger, og der var intet tilbage af den ellers i og for sig positive debat, der var ved at blive rejst i de socialdemokratiske rækker om mulighederne for en lidt mere nuanceret holdning til udliciteringsspørgsmålet. Man fokuserede ensidigt på de negative muligheder for at forkludre privatisering mere end på de mange positive muligheder, der er for at skabe gode resultater ved en privatisering eller udlicitering.

Efter min opfattelse mangler man fordomsfrihed, erfaringsudveksling, rådgivningsmuligheder og en bunke muligheder for at fremme sagen på en positiv måde i stedet for at koncentrere sig om det negative.

Finansministeren konstaterede, at debatten i dag ikke flyttede så meget, og det kan vi jo kun være enige i. Men hvorfor gjorde den ikke det? Det gjorde den blandt andet ikke, fordi regeringen på forhånd havde besluttet sig for, at der ikke skulle flyttes noget som helst, og fordi regeringspartierne . . . her er meget larm; jeg kan dårligt overdøve forsamlingen, men jeg prøver alligevel . . .

Anden næstformand (Henning Grove):
Må jeg bede om ro i salen – også i rygegangen.

Pernille Sams (KF):

. . . fordi regeringspartierne på forhånd afviste at gå ind i en forhandling om en fremadrettet dagsorden.

Nu forbliver dagsordenen, som den er, og den bliver desværre ikke vedtaget. Og selv om SF en meget kort overgang så ud, som om man var ved at blive positivt indstillet over for visse dele af den, endte det dog med, at SF også siger nej til den.

Men under alle omstændigheder håber jeg, at debatten har været med til at give et lidt mere nuanceret syn på de positive muligheder, der ligger i udlicitering. Og som det blev sagt, skal vi ikke udlicitere af ideologiske grunde. Men jeg synes, det er vigtigt at fastslå, at vi heller ikke skal lade være med at udlicitere af ideologiske grunde, når der ellers er sund fornuft i det.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

I den ordveksling, jeg tidligere på dagen havde med hr. Kim Behnke, spillede tallene 17 pct. og 9,3 pct. en væsentlig rolle, nemlig med hensyn til udliciteringen i henholdsvis staten og kommunerne. Hvad hr. Behnke ikke nævnte, var, at det jo kun er på driftsområdet. På anlægsområdet fik vi før at vide af finansministeren at udliciteringsprocenten i staten er 75 og i kommunerne 76,7.

Det understreger, hvad jeg før sagde heroppefra. Metoden er altså godt kendt, og så kan vi vist roligt overlade ansvaret for borgernes velbefindende og for pengenes bedste benyttelse til de pågældende.

For os kan de tal ligge hvor som helst mellem 0 og 100. Det anser vi for ret uinteressant. Det afgørende er, at det gøres så hensigtsmæssigt som muligt. Jeg tror endda, det var fru Pernille Sams, der tidligt på eftermiddagen brugte udtrykket, at man skulle tage de ideologiske briller af, eller noget i den retning, og det er jeg fuldstændig enig med ordføreren for forespørgerne i.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Under debatten har jeg givet en lang række konkrete eksempler på, hvordan man i forskellige ressortministerier ikke efterlever den udbudsforpligtigelse, der følger af cirkulæret om udlicitering og udbud af offentlige drifts- og anlægsopgaver, først cirkulæret fra 1992 og siden det reviderede cirkulære fra 1994, og så har jeg naturligvis gjort mig en forestilling om, at den ansvarlige minister, finansministeren, ville kommentere de synspunkter.

Jeg har også i to-tre omgange konstateret, at det løfte, som finansministeren i et svar til Folketinget den 29. marts 1994 gav om, at det er hensigten snarest at revidere vejledningen, endnu ikke er indfriet, og derfor vil jeg her på faldebrevet, hvor debatten er ved at klinge af, blot bede finansministeren om helt klart at tilkendegive, hvornår det løfte bliver indfriet, og om det tilsagn, finansministeren så giver i denne omgang, er et tilsagn, der holder vand.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 38 af Lars Løkke Rasmussen (V), Pernille Sams (KF), Kim Behnke (FP) og Kristian Thulesen Dahl (DF) forkastedes, idet 48 (V, KF, FP og DF) stemte for, 67 (S, SF, RV, EL og CD) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 67:

Forslag til folketingsbeslutning om repatriering af flygtninge.

Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.
(Fremsat 9/1 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anden næstformand (Henning Grove):

Må jeg bede om ro i salen, før vi går videre med forhandlingerne.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Regeringen synes, det fremsatte beslutningsforslag er et dårligt forslag. Vi vil ikke være med til at fratage folk deres opholdstilladelse i Danmark efter 7 år, 10 år, 15 år eller måske endnu længere tid. Regeringen har valgt at lægge en grænse, der går ud på, at inden for en periode på 3 år efter, at man har opnået asyl, kan man blive sendt tilbage, hvis der er sket en markant ændring i forholdene i det land, som man er flygtet fra.

Den grænse har vi fastsat efter en meget nøje afvejning af, dels at det vil yde beskyttelse til så mange som muligt – også midlertidigt – dels at man naturligvis ikke kan hive folk, der er meget velintegrerede her i landet, ud af den sammenhæng, som de nu engang er kommet til at indgå i. Der er altså sket en afvejning af på den ene side rationaliteten og på den anden side menneskeligheden, og i dette tilfælde mener vi at det er gået op i en højere enhed, og det vil sige, at der ikke er nogen planer om at ændre den grænse.